

Dasilius Imperator

Parenthes

Xenophonis

Xenophonis

Dionis Apollonii

Philos de Naxos

Plotarchus

Vitalis et Vitalis

Synetii Opuscula

Porphyrii Opera

Hesiodi Opera

Virgilii Opera

accommodata

Vitalis et Vitalis

Accommodata

et Vitalis

BIBL.
DE
L'UNIVERSITÉ
MS.

1107

1107

~~E. VI. 1.~~

BIBL.
DE
L'UNIVERSITÉ
MS.
1107

E. III. 14.

1156414979

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΟΥ ΡΩΜΑΙΩΝ
ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

αὐθιγετικὰ ἔστ', πρὸς τὸν ἑαυτῷ υἱόν,
ΛΕΟΝΤΑ, τὸν Φιλόσοφον.

BASILII ROMANORVM IMP.
*Exhortationum capita LXVI, ad LEONEM
filium, cognomento Philosophum.*

Hic Regius & elegantissimus Liber Græcè nunc primùm in lucem
prodiit, ab eruditissimis viris sedulò emendatus, & cum optimis ac
vetustissimis codicibus diligentissimè collatus.

Βασιλεῖ τ' ἀγαθῷ, κρατερῷ τ' αἰχμητῇ.

LV TETIÆ,

Apud Federicum Morellum Typographum
Regium, via Iacobeæ, ad insigne Fontis.

M. D. LXXXIIII.

EX PRIVILEGIO REGIS.

Περὶ Βασιλῆος τοῦ Μακεδόνος, ἐκ τῆς
Ζωνάρεα καὶ Κεδρίνου.

ΟΥΤΟΣ ὁ Βασιλεὺς ἐκ Μακεδονίας μὲν ἦν, ἔφυ ὁ
πατέρων ἀσημῶν καὶ ἀφανῶν, ἡδείς δ' ὅτι τούτῳ Μιχαήλ
αὐτοκράτωρ (ἦν γὰρ οὐκ εὐδής τε καὶ οὐκ ἐμῆκος, καὶ τὴν χρεῶν
ἀναῖτος, βαθεῖαν τε πεφῶν χάριν, καὶ ταύτην ἔλπην) περὶ το-
φρατῶρα τ' ἄνδρα ἐτήμησεν, ἔπειτα δὲ καὶ εἰσαποήσας αὐτῷ εἰς
γόν, ἀφ' ὧν μὲν μικρὸν αὐτῷ παρέδωκεν. Αὐαρεθέντος δὲ τ'
Μιχαήλ, ὁ τῆς βασιλείας ἀνεδίκατο καὶ ὁ Βασιλεὺς ὅς
καὶ πολλὰ βασιλεύων διεπράξατο καὶ ὑπελάβαινεν καὶ τ'
ἀνὰ πληγεῖς ὅς τ' ἐλάττω κέραι, καὶ περὶ τῆς τῶ ἀπὸ ἀν-
γῆ, ἐπεδίω μὲν, ἀλλ' οὐκ εἰς μακρὸν, ἀπέβλεπε δὲ ἐν τῷ
συμβασιλεύοντι μὲν τῷ Μιχαήλ ἔτος ἐν, αὐταρχήσας δὲ ἐν
νεαχίδεσσιν αὐτῷ ἡγεμόνι τῷ φιλοσοφῶ καλουμένῳ, πρὸς ὃν
ἐγράψεν ταῦτα τὰ παλαιὰ καὶ τὰ νεώτερα, τὴν βασιλείαν ἔλιπεν, ὅτι
πρεσβύτερος τῶν ἀφ' ὧν.

Εὐερίδης ἔτος ὁ ἡγεμὼν
ἡγεμὼν δὲ πρὶν δὲ μὲν
καὶ γενομένης δὲ νεῖς

Εὐμῆκος βασιλεύων
μῆκος βασιλεύων

ὁ γενναῖος ὁ γενναῖος

Τρεπὼ ὅτος, μὲν, ὁ γενναῖος

Τρεπὼ μὲν ὁ γενναῖος

ὁ γενναῖος ὁ γενναῖος
ὁ γενναῖος ὁ γενναῖος
ὁ γενναῖος ὁ γενναῖος
ὁ γενναῖος ὁ γενναῖος
ὁ γενναῖος ὁ γενναῖος

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΟΥ ΡΩΜΑΙΩΝ ΒΑΣΙ-

λέως κεφάλαια ^{ἐκ} τριαντηκῆς ἕως τὸν ἑαυτοῦ
ἑὸν ΛΕΟΝΤΑ, ἔχοντα ἀκροσιχίδα,

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΕΝ ΧΡΙΣΤΩ, ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΡΩΜΑΙΩΝ,
ΛΕΟΝΤΙ ΤΩ ΠΕΠΟΘΗΜΕΝΩ ΤΙΩ
ΚΑΙ ΣΥΜΒΑΣΙΛΕΙ.

Περὶ παιδείσεως.

ΒΙΩΦΕΛΕΣ ^{καὶ} πλεῖστα ^{καὶ} ἀσπουδαῖον, ὃ μόνον
βασιλεῦσιν, ἀλλὰ καὶ ἰδιώταις, ἡ παιδείσις. Καὶ γὰρ
τοῖς κεκλημένοις αὐτῷ, καὶ κατ' ^{ἐν} σῶμα, καὶ κατ' ^{ἐν} ψυχῇ
τὰ μέγιστα ὠφελεῖ τὴν μὲν, διὰ τῆς μελέτης τῶν θεῶν
λογίων. Ὁ δὲ, διὰ τῆς γυμνασίας τῶν κοσμιῶν ἔργων. Ταῦτα
οὖν σε, τέκνον ἡγαπημένον, ὁ πατὴρ ἐγὼ καὶ συμβασιλεὺς, ἡγεμο-
νίσαν τῆς βασιλείας ἔχον νομοτά. Αὕτη γὰρ καὶ βασιλεία
κοσμεῖ, καὶ τοῖς βασιλεύουσιν ἀειμνήσεις ἀποτελεῖ. Ὡστερ γὰρ
ἡλὶς ὅτι γῆς μὴ παρόντος, σκοτεινὰ καὶ πάντα καὶ ἀβυσχρία,
ὅτω καὶ παιδείσεως ἐν ψυχῇ μὴ παρόντος, πεφυρμένα καὶ πάντα
καὶ ἀδιόρθα. Δράξαι οὖν παιδείας, * τῆς ἐναρέτου μόνη γὰρ
ἀρετὴ τῇ κτημάτων ἀπάντων ἀθάνατος.

Περὶ πίστεως.

ΑΡΧΗΝ τῆ βίης πάντες καὶ θεμέλιον ὀχυρὸν * κτῆσαι πλεῖ-
στον Χριστὸν πίσιν ἐλκρινῇ. ^{πρὸς} σκοπιῶν Πατέρα καὶ υἱὸν καὶ ἅγιον πνεῦμα
καὶ ἡ ἐλκρινὴς εὐσυνείδητος ^{καὶ} ἡ ἐλκρινὴς εὐσυνείδητος ^{καὶ} ἡ ἐλκρινὴς εὐσυνείδητος
Α ij

Handwritten notes in the right margin:
... παιδεία ...
... καὶ ἡ ἐλκρινὴς εὐσυνείδητος ...
... καὶ ἡ ἐλκρινὴς εὐσυνείδητος ...
... καὶ ἡ ἐλκρινὴς εὐσυνείδητος ...

Handwritten notes at the bottom right:
... καὶ ἡ ἐλκρινὴς εὐσυνείδητος ...
... καὶ ἡ ἐλκρινὴς εὐσυνείδητος ...
... καὶ ἡ ἐλκρινὴς εὐσυνείδητος ...

ἐπίτος ο διμυρίβιλος α διατρέω διμυρίβιλος διμυρίβιλος
διμυρίβιλος εως η διμυρίβιλος διμυρίβιλος διμυρίβιλος

δύχουσις 103 η γένεσις μυστις
δύχουσις 103 η γένεσις μυστις

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

οργισμα, ελπιον, βασις, βασις.

οργισμα, ελπιον, βασις, βασις.

οργισμα, ελπιον, βασις, βασις.

οργισμα, ελπιον, βασις, βασις.

οργισμα, ελπιον, βασις, βασις.

οργισμα, ελπιον, βασις, βασις.

οργισμα, ελπιον, βασις, βασις.

οργισμα, ελπιον, βασις, βασις.

οργισμα, ελπιον, βασις, βασις.

οργισμα, ελπιον, βασις, βασις.

οργισμα, ελπιον, βασις, βασις.

οργισμα, ελπιον, βασις, βασις.

οργισμα, ελπιον, βασις, βασις.

οργισμα, ελπιον, βασις, βασις.

οργισμα, ελπιον, βασις, βασις.

οργισμα, ελπιον, βασις, βασις.

οργισμα, ελπιον, βασις, βασις.

α. ηλευθε-
ρωθη.
α. νόμος.

πνεῦμα, τριάδα ὁμοῦσιον, ἀδιαίρετον καὶ ἀσύγχυτον, τὸν ἕνα καὶ
μόνον θεόν καὶ τὴν ἐν ἑαυτῷ οἰκονομίαν τῆς θεῆς λόγου πίστευε, δι' ἧς
ὁ κόσμος ἐκ τῆς δουλείας τῆς φθορᾶς * ἠλευθέρωται, κατὰς ὁ τῆς
μητρὸς σε τῆς ἐκκλησίας ὁρᾶς * ἀναδιδάσκει. αὕτη τῆς ἀρετῶν
πασῶν ἡ τελείωσις· αὕτη ἡ πίστις, πάντων τῆς ἀγαθῶν τὸ κεφάλαιον.
Τούτῳ οὖν ἔχε τὸ ῥακαταθήκην ἀσύλον, ἡ σοὶ γένηται
ἑσφὸς ἀπὸ σπαργάνων αὐτῶν. ἐγὼ σοὶ ταύτης ὑπογράφω διδά-
σκαλος· μὴ με καταμερίως πατέρα φιλοσοφῶν. ὀφείλοισι γὰρ
οἱ μὲν ζωγράφοι τοῖς χαρακτηρισμοῖς ἀναστηλοῦν, οἱ δὲ τῆς βασι-
λέων παῖδες, ἔμπνοοι εἰκόνες τῆς τῆς πατέρων ἀναδεικνυομένης
ἀρετῆς.

Περὶ πρῆς ἱερέων.

ΣΩΘΩΝ ἔχε τὸ φρόνημα πρὸς τὰ ὀρθόδοξα δόγματα
καὶ ἡμεῖς περὶ αὐτῶν τὴν μητέρα σε τὴν ἐκκλησίαν, ἥτις
ἐν ἀγίῳ πνεύματι σε ἐπισημαίνεται, καὶ σὺ ἐμοὶ διὰ Χρι-
στοῦ ἐν θεῷ τῇ κεφαλῇ σε τὸ τέφρος ἐπέθηκεν. Εἰ γὰρ τοῖς ἁγί-
οις γινεῖς ὀφείλεις ἀδελφῶν καὶ πιαῖν, πολλῶν πλέον * τοῖς ἐν
πνεύματι θεῷ σε γεννηθέντας ὑποπλάττειν. ἐκεῖνοι μὲν γὰρ
πρὸς ἡμᾶς τὴν ζωὴν τοῖς τέκνοις παρέχονται. ἔστι δὲ τὸ αἰώνιον
ζωὴν, διὰ τῆς ἀναγεννήσεως παρέχονται. Τίμησον οὖν τὴν ἐκ-
κλησίαν, ἵνα πιαθῇς τῷ θεῷ καὶ τοῖς ἱερεῖς ἀδελφοῖς, οἵα πατέ-
ρες πνευματικοί, καὶ μεσῖται ἡμεῖς πρὸς τὸν θεόν. ἡ γὰρ τῆς
ἱερέων πρῆς, εἰς θεὸν ἀναφέρεται. ὥστε γὰρ διὰ σὲ τοῖς σοῖς
ὑποπλάττειν πιαθῶν δικαίον, ἔτω καὶ διὰ θεὸν τοῖς αὐτοῖς ἱερεῖς
πιαθῶν, ὅσον τὸ ἔστι. καὶ ὥστε ἡ εἰς αὐτοὺς πρῆς ὅτι τὸν θεὸν
ἀναβαίνει· ἔτω καὶ ἡ εἰς αὐτοὺς ἀγάπη πολλῶν πλέον τὸν θεὸν
παροργίζει.

Περὶ

ΠΑΡΑΙΝΕΤΙΚΑ.
Περὶ κρίσεως καὶ ἀνταποδοσεως.

3

ΙΣΘΙ πιεῦν τὸν κόσμον εἰς φθαρτὸν, ἐπεὶ καὶ γέρονε· μὲν
δὲ τὴν φθορὰν, ἥς ἀφθαρσίαν πάλιν μεταποιεῖται. ὁ δὲ
γὰρ τῆς φθορᾶς γερονότων εἰς τὸ μὴ ὄν χωρήσῃ, καὶ τὸ τῆς
ἀμφοτέρων φθορᾶς πῶμα, ἀμα ἡμῖν, καὶ πᾶσαν τὴν κτίσιν τῇ θείᾳ
λύσει συγκατεδικασεν. ἀφθαρτὸν δὲ τὴν κτίσιν πάλιν, ἡγεῖται
τὸν κόσμον, ἀπεκδεχόμενος, καὶ νεκρῶν ἀναστασιν ὁμολογῇ, καὶ
κρίσιν δικαίαν τῇ ἐκάστῃ βεβιωμένων ἀνάμνη. ὁ δὲ γὰρ κακὸν
ἀπιμύρητον τὴν θεῖαν ἀφύλξεσθαι δίκην, ὁ δὲ γε καλὸν ἀτε-
φάνων ἀφλάθῃ. μήτε γὰρ τὰ τῶν ἀγαθῶν γέρεα χαρίζου
δυνάτα, μήτε μὴν τὰς τῶν φαύλων κακότης τέλος δεξάσθαι ποτε
ἀμφοτέρω γὰρ αἰώνιαν ἔχει τὴν ἀφμονίαν, καὶ ἐν ἀμφοτέροις
ἔσται τὸ ἀτελεύτητον.

Περὶ ἐλεημοσύνης.

ΛΥΕΙ καὶ ὅσον θανάτου ἡ ἐλεημοσύνη πελλάκις, καὶ τὸ
φάσκειν ῥήτον. καὶ χρημάτων γὰρ, ὡς εἰσφέρει, ἐστὶν ὠνήτῃ ἢ
ζῶν, ὅποτεν ὁ θεὸς ἀφ' οὗ ἡμετέραν ζωὴν καὶ σωτη-
ρίαν δωρολήπτης ἡ*. πλεον οὖν σκεπτίζων δυνάτον ἐπὶ γῆς, πλε-
ον σιωπᾶς ἀθάνατον ἐν ἐρευνῇ, καὶ παρρησιάζεται σοὶ καὶ τὰ
ἐν ταῦτα ἀγαθὰ. καὶ γὰρ ἀληθῶς ἀδαπάνητός ἐστι τῆς οὐ ποίᾳς
ὁ πλεον. σκεπτιζόμενος γὰρ σιωπᾶται, καὶ διδόμενος πάλιν
λαμβάνεται· καὶ ὁ μόνον ἐν ταῦτα τοῖς κεκτημένοις αὐτὸν πλε-
οίους ποιεῖ, ἀλλὰ καὶ κείθεν μακαριστοὺς ἀποδείκνυσιν.

Περὶ ὀπιμελείας καὶ ἐξηγήσεως.

η. σοιχαδ^ε
 επιμ.
 η. ετ' ^ααρ ολι-
 γωρεις ημεϊς,
 ετε ραυ.

ΕΥΕΚΤΕΑ *Jun. linn.*, *Valis.*
 ΕΥΕΚΤΗΣ *Junib.*, *bona frond.*
Valitudin.
 ΕΥΕΚΤΗΟΥΣ *Jun. linn.*, *Jun.*

1060 agosto
propaganda Ingresso Ingresso Ingresso

Γεῖ' ἀρετῆς.

28. 85 πόν.

arboris
prope fructibus et floribus
depressis apud medicos habi-

Fr. & obformat aning Industrias TEL.

ΠΑΡΑΙΝΕΤΙΚΑ.

4

ΤΕΙ. ἢ ὅ κλῆσις τῆς ἀρετῆς, οἷς δὲ ^{ἀφ' ἑαυτῶν} παροργίζονται, καὶ πλῆθους καὶ
 ὀφειλῆς χρησιμοφύερα ὅτι· καὶ ἄλλοι * ἄλλοις ἀδυνατῶν δοκεῖ,
 αὐτὴ τῶντα οὐκ ἔχον, δυνατὰ παρῆναι.

*gratias agere dicitur. fuit
 beneficium quidam obsequium
 gratia fuit
 x. πολλὰς. πρὸς τὸν νομομα*

Περὶ ὀπίθουμίας.

ΣΩΜΑΤΟΣ ὀπίθουμία εὐμόρφος μὴ σε κατὰ κερα-
 τήσιν, ὅπ' ἡμέτερος ὀλίγου ἄξιον τὸ τοιοῦτον. σῶμα γὰρ μετ'
 ὀλίγον, χῶμα πάλιν ὀλίγον. μήτε οὖν ἐπ' ὀφειλῆς σώ-
 ματος ἐπαρῆς, μήτε μὴν δυσγένεσιν ἐξιδεινῶσιν, μήτε καλῶς
 ἀγρυπνῆς, μήτε δυσμορφίαν ἀπογραφῆς. ἀλλ' ὅρα τὸ κάλλος τὸ
 τῆς ψυχῆς, καὶ ἔρα τῶν πνέοντων τῇ ψυχῇ. ἔρα γὰρ ἐκεῖνος μόνος
 ἀληθῆς καὶ ἀθάνατος, ὃς ὅς ἂν τῶν τυχῶν ὄψιν ἀπογίνεται,
 ἀλλ' ὅς μὲν τὸ τυχῶν, μάλλον ὀπίθουται.

*εργομαί ἀφ' ἑαυτῶν ἀφ' ἑαυτῶν
 ἀγρυπνῶν ὁμοῦ κατὰ τὴν
 ἀπογραφῶν ἀφ' ἑαυτῶν*

Περὶ τῆς τῶν ἔργων ἀρετῆς.

ΕΛΑΒΕΣ ἐκ θεῶν βασιλείαν, φύλαξον αὐτὴν ὡς τῶν
 καταθήκων ἀστυον, μὴ φαῦλος ὀφθῇς τῷ δεδομένῳ * σοι
 φύλαξ· μὴ δὲ ἀγενὲς, μὴ δὲ ἀνάξιον αὐτῆς ἀφ' ἑαυτοῦ
 ἀλλ' ὡς βασιλεὺς τῶν λοιπῶν ἀνδρῶν παρὰ τῆς καὶ τῆς
 ἀξίας, ὅτι παρὰ τὸν τῶν ὑπὸ χεῖρα πάντων σπένδεις, καὶ
 κατ' ἀρετῶν. ἢ γὰρ ἀρετῇ κρείττων ὅτι πάντες ἀξιώματος. εἰ
 οὖν καὶ μὴ τὸ ἀξίωμα κυριεύς ἀπάντων, καὶ δὲ τῇ ἀρετῇ
 ὑπὸ πᾶν κυριεύς, καὶ μὴ τὸ ἔλαττον εἰ βασιλεὺς, καὶ δὲ
 τὸ κρείττον ἀληθῶς ὅτι εἰ βασιλεὺς, ἀλλ' ἐφ' ἑτέρων βασι-
 λεύων. μὴ οὖν νόθος γένεαι δεσποτῆς ἐν τῇ ἐφ' ἑτέρων κρα-
 τεῖσιν, ἀλλὰ βασιλεὺς ἀληθῶς ἐν τῇ πάντων κρατεῖν καὶ τὸ
 μέρος τῆς ἀρετῆς.

*x. δεδομένη· ὁπλομαί
 μένος
 πρὸς τὸν νομομα*

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Περὶ σωφροσύνης.

ΝΙΚΑΣ σοι καὶ ἔσπαμα κατ' ἐρῶν τότε παρέξῃ θεός,
ὅποταν αὐτὸς ἔσπαμα καὶ νίκας εἴσῃς κατ' τῷ παθῶν. νικῶντι
γὰρ σοι τοῖς ἀοράτοις ἐρῶν, ἐπ' ἀναγκῆς ἔστι νικῶν καὶ
τοῖς ὁρατοῖς. ὃν γὰρ ὡς ἀνδράποδον αἱ ἡδοναὶ νικῶν καὶ πῶδ' αὐτῶν
ἐχέουσιν, οὐκ ἄνδοκῃ θεὸς ἐλευθερίας νίκης τιμηθῆναι ποτέ·
ὅς δὲ πῶ κατ' τῷ παθῶν νικῶν τοῖς ἐκουσίοις ἀναδέχεται πόνοις,
εἰς δεῖγμα σαφές τῆς τῷ μελλόντων ἀγαθῶν ἀντιδόσεως, καὶ
πῶ κατ' ἐρῶν νικῶν χρεωστικῶς αὐτῷ χρηγορῶντι χρημῖ-
ται πῶδ' αὐτοῦ.

Περὶ φίλων πιστῶν.

ΧΑΙΡΕ τοῖς σπουδαῖσι πρὸς σέ τῷ φίλων, μᾶλλον, ὥς
ἀληθεύειν, ἢ τοῖς γένει προσηκούειν. ἢ μὲν γὰρ τῶ γένει φι-
λία, οὐκ ἔξ ἄρετῆς, ἀλλ' οὐ φύσεως προεγέρθηεν, ἢ τις
οὐδὲ ἐκείνος σὺν δίκῃ κριτεῖται. ἢ δὲ ἀγαπητῶν * φίλων, ἔξ
ἀρετῆς καὶ γνώμης ἐκείνοις κατάρθεται πρὸς σέ. Κακείνη μὲν
πῶ φύσιν ἔχει νόμον, αὐτὴ δὲ τὸν θεόν. πολλῶν γὰρ κρείττων ὢν
χρεῖα καὶ ὁ ἔσπος τῶ γένει, καὶ ἡ προαίρεσις τῆς ἀνάγκης. συγ-
γενεῖς μὲν γὰρ συγγενέσι πολλάκις μικρῶν ἕνεκα χρημάτων ἐπε-
βλέυσαν. φίλοι δὲ ἀληθεῖς τὸν κόσμον ἀπαντα περιδόντες, οὐδὲ
πῶ ζῶν αὐτῶν τῆς τῷ φίλων ἀγάπης προεκρίναν.

Περὶ ἀνδρείας καὶ φρονήσεως.

ΡΩΜΗΝ σώματος καὶ τίμα καὶ ἀποδέχου, εἴαν καὶ φρο-
νήσῃ κοσμεῖται· ὅσον γὰρ μὲν φρονήσεως ὠφελεῖν διώεται,
ποῦτον

ΠΑΡΑΙΝΕΤΙΚΑ.

5

ποῦτον ἄνευ φρονησεως βλάβην τοῖς ἔχοντες εἶωθεν. ἰσχύς γὰρ ἔμφρων, ἀνδραποῖν χαρὰ κινεῖ. εἰ δὲ ἀφροσύνη ταύτη πα-
ρέπεται, θελον ἀλογον δέξινον. ἀποδέχου τοίνυν μὴ τοῖς ἀφρο-
νι ῥώμη, ἀλλὰ τοῖς ἔμφρονι χρωμένους. ἢ μὲν γὰρ μὲν ἀφρο-
σύνης ῥώμη, θράσος λέγεται. ἢ δὲ μὲν φρονησεως, ἀνδρεία.

Περὶ Ταπεινοφροσύνης.

ΙΛΕΩΝ ἔχον βλάβη πρὸς τὸν θεόν, ἵλεως γένεσθαι τοῖς
ὑπηκόοις καὶ αὐτοῖς. καὶ γὰρ δεσποτικὴ ἐκείνης, ἀλλὰ καὶ
σωδὺς ὑπάρχει. ἕνα γὰρ δεσποτικῶν τῶν ὄλων καὶ μόνον κε-
κτήμεθα πάντες ἀνδραποῖν καὶ πολλοὶς ἡμῶν τῶν γένους εἰς ὑπάρ-
χαι παρὰ πάντων, καὶ κατ' ἀλλήλων οἱ χροὶς φυσώμεθα. μέ-
μνησο τοίνυν ὁ ὑψηλὸς χροὶς σεαυτῶν, καὶ οὕτως ἴσθι, ὡς ὅπως δ' αὖ
ὑψωθῇς ἀπὸ γῆς, πάντως πάλιν κατενεχθήσῃ πρὸς γῆν καὶ
ὥσδεποτε καὶ χροὶς ἐπαρθήσῃ ταπεινῶν. μέμνησο τῶν σεαυτῶν
σφαλμάτων πρὸς θεόν, καὶ ἐπιλήσῃ τῶν πλησίων σφαλμά-
των πρὸς * σέ.

γὰρ πρὸς ἑαυ-
τόν.

Περὶ φρονησεως.

ΣΚΟΡΕΙ καὶ σεαυτὸν, ὅτι πᾶσιν ἀνδραποῖν ἢ φρονητοῖς
πρῶτον κατέστηκεν, πᾶσι δ' ὑπὸ ἑαυτῶν ἀφ' αὐτοῦ.
πάντες μὲν γὰρ αὐτὴν ὡς ἀγαθὴν ἐπαμνοῦσιν, ὅς πάντες δὲ
κτήσασθαι ποιοῦσι. Διὸ καὶ ἀσπασίως ὄρεται αὐτὸν ταύτην
κτησάμενον *. μὴ μόνον οὖν αὐτοῖς ἀσπασίως τὴν φρονησιν
συνόικον ἔχον, ἀλλὰ καὶ τὸν ταύτην κτησάμενον ἀδελφόν, καὶ ἴμα,
συνανατρέφει αὐτῶν, καὶ ἐν ἡμέρᾳ καὶ ἐν νυκτί. ἐκεῖνος γὰρ σε
διδάσκει μόνος ὡφελῆσαι τὰ μέγιστα εἰς ψυχὴν καὶ ἀπολλύειν

γὰρ καὶ παρὰ
κότα.

B

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

ἀμήχανά σοι δοκῶσι παρρησίᾳ ἐν παλαιότητι, ταῦτα δὲ
αὐτῷ ῥαδίως σὺν θεῷ καθορθώσῃς. ἢ γὰρ φρονίμων εἶ^ῃ· σὲ δὲ,
ἢ φρονίμοις συνέπεσθαι, ἐν οἷς ἀληθῶς, ὥς ὅτι θεοῦ θεὸς
ἀναπαύεται.

Περὶ ἀληθείας καὶ ψεύδους.

28. ψυχῆς.

ΤΡΟΠΟΣ ἔγω σοι τῷ λόγῳ πιστότερος, ἵνα μὴ μόνον
λέγων, ἀλλὰ καὶ σιωπῶν, τὸ ἀδέσιμον ἔχῃς. ἀλλὰ μὴ δὲ
τοὺς λόγῳ μὲν πιθανοὺς, ἔργῳ δὲ τοὺς λόγους μὴ βε-
βαιουῦντας ἀποδέχου. εἰσὶ γὰρ οἱ λέγοντες μὲν ἀγαθοὶ, ἔργῳ
δὲ καὶ λίαν ἀγαθοί*. μὴτε οὖν αὐτὸς εἶ^ῃ ποιῶν θελε, μὴτε
μὲν ἑτέροις παρὲς σὲ ποιῶντες εἶ^ῃ καὶ ἀδέχου. ἀλλ' ἐκείνοις
τέρπε καὶ οἰκτιροῦ, οἳ πινες ἐκ κοσμοῦ τοὺς ἔσπου λόγῳ, ἀλλὰ
τοὺς λόγους ἔσπου· καὶ ἂν πάλιν παρὰ τὴν ἀγνῶν, ταῦτα λέγοντες
μὴ ἀναγκαστέ· μὴ δὲ ἂν λέγοντες ἀγνῶν, ταῦτα παρὰ τὴν ἀγ-
νοσίῃς.

Περὶ μελέτης τῶν θείων λόγων.

28. ἡδονῆς.

ΩΣΠΕΡ τὰ νεοθάλῃ τῶν φυτῶν ἀρδευόμενα τοῖς ὕδασι
θάλλει καὶ καρποφορεῖ, ἔγω καὶ ἡ σὴ θεία νοῖα, τέκνον ἐμὸν, ἀρ-
δευομένη ταῖς τῶν θείων λόγων μελέταις, ἔτι μᾶλλον
αὐξηθήσεται καὶ καρποφορήσῃ τὰς ἀρετάς. σῶμα μὲν γὰρ, αἱ
κατάλληλοι ἔσφαι λιπαίνοισι· ψυχὴ δὲ, οἱ πνευματικοὶ λό-
γοι ἀφαιρέσει. ἀλλ' ἐκείνη μὲν ἡ ἔσφαι, μέλει φάρυγος
ἡδονῆς* καὶ φθορᾶν αὐτῆς καὶ ὑπὸ φθορᾶς διαπαντᾶται· ἡ δὲ τῆς
ψυχῆς ἔσφαι, αἰδίου ἔχει τὴν δι' ἀφροσύνην, καὶ ἀφθαρσίαν παρ-
ξενῆς, καὶ εἰς ἀφθαρσίαν μεταχωρεῖ. μελέτῃ οὖν ποιεῖς τὸ ποιῶ-
ν ὠφελίμους λόγων, ἵνα τοὺς δὲ αὐτῶν καρποὺς πρυφῇσῃ, καὶ
καλῶς τὴν βασιλείαν δροικῇσῃς.

Περὶ

Περὶ βουλῆς.

ΒΟΥΛΗΣ ὁρίσης ὁδὸν ἀσφαλέστερον, καὶ περὶ ἧς
 ἀποβουλεύου ὁδὸν σφαλερώτερον. ἵνα οὖν μὴ
 ἀσφαλείας περὶ τῆς αἰ βούλει, αἰσθῇ ἀποβουλεύεσθαι
 αἰ περὶ τῆς. μὴ μὲν γὰρ τὸ περὶ τῆς ὅτι ἐνὶ ἀποβουλεύουσα-
 εσθαι, μὴ δὲ τὸ βουλεύεσθαι διωκτὸν σοι μεταβουλεύεσθαι.
 ὅρα οὖν ἐκάστου περὶ τῆς τοῦ τέλους, καὶ ἔτι τῆς περὶ ἧς
 ἀπάρχου. συμβούλοις δὲ χρῶ τῆς καλῶς περὶ τῆς οἰκείων βε-
 λου (αἰ μὲν οὖν δὲ δεικνύουσιν, ἀλλὰ μὴ τῆς κακῶς ὅτι ἀβουλίας
 πὰ ἐαυτῶν οἰκονομήσασιν. ὁ γὰρ κακῶς περὶ τὰ οἰκεία ἀφαι-
 θεῖς, ὁδὸν ποτε καλῶς βουλεύσει) περὶ τῆς ἀλλοτριῶν. ἀλλὰ μηδὲ
 τοῖς ἀπείροις περὶ ὧν βούλει περὶ μὴ ἀνακρίνου, μήτε μὲν τῆς
 καλῶς περὶ τῆς χρῶ μὲν οὖν οἱ μὴ γὰρ, ὡς τυφλοῖ, ἀνεπιστημόνως
 βουλεύονται, οἱ δὲ καὶ χάριν σοι περὶ εὐλογοῦνται. ἀλλὰ οἱ οἰκείους
 μάλιστα συμβουλεύου, οἱ καὶ περὶ τῆς ὅτι περὶ τῆς περὶ τῆς
 τῶν ὁρῶς ἔχουσι, καὶ οἱ μάλιστα ὅτι τοῖς ἐσφαλμένοις σοι
 πολλάκις διελέγχην εἰώθασιν μόνοι γὰρ ἔτι καὶ φίλων καὶ συμ-
 βούλων πᾶσιν πιτυνέσθαι ἀξιοί.

Περὶ ἀγνείας.

ΑΓΝΟΝ σεαυτὸν τῆς, μὴ μόνον τὸ σῶμα, ἀλλὰ καὶ σεαυτὸν
 αὐτὸν πᾶσι ἀφαινοῖαν. ὥστε γὰρ ὁ διεφθαρμένος βίος σεαυτὸν
 χειρὶς θεῶν, ἔτι καὶ ἡ ἐν ἀγνείᾳ ζωὴ, οἰκειοῖ περὶ θεόν.
 ἔτι οὖν τὸ φῶς σε λαμπερὸν ἐνώπιον τῆς ὑπὸ χεῖρα, καὶ
 ἀγαθὴ γενοῦ τοῖς ὑποκρίοις εἰκάν. εἰ γὰρ αὐτὸς πᾶσι ἀγνείαν ἔ-
 τηρήσῃς, ποῖα περὶ σὺ τὸν ὑπὸ σε τῶν ἐχθρῶν νοσητέ-

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

σῆς· ἀλλὰ γὰρ αὐτὸ σε παρὰ τὸν ἴσον θεωρῶσι, τὰ αὐτὰ καὶ αὐτοὶ παρὰ τὴν συνενεργῶσι. πέφυκε γὰρ πῶς ταῖς ἀρχαῖς συμμεταβάλλεσθαι τὸ ὑπὸ κήρυον. ὥσπερ οὖν εἰ μὴ καλῶς βιοῦν παρὰ τὴν, τῆς τῶν ὑποκρίων βλάβης ἀπὸς ὑπάρξεως, ἔτι πλεονάζειν αἰνέειν μὲν τῶν λοιπῶν ἀρετῶν ἑξασκῶν, παρὰ τὸν τοῦ λαοῦ σε παντὸς τῆς σωτηρίας γενήσῃ, καὶ μέγα σεαυτῷ τὸν μισθὸν ἐντεῦθεν πεποιθήσῃ, τὰ μὴ μόνον σεαυτὸν ἀξίον θεοῦ, ἀλλὰ καὶ τὰς ὑποχρεῖσθαι γενέσθαι παρὰ τὸν ἀποδοῦναι.

Περὶ πμῆς γενέων.

γρ. τε πμῆ-
κότα. ΣΤΕΦΑΝΟΝ ἐκ θεοῦ διὰ τῆς ἐμῆς ἐδέξω χειρὸς. ἀμειψάμεθα δὲ δωκῆτι τὸ ἀντάξιον δῶρον. τίμησον θεὸν τὸν σὲ * πμῆσθαι διὰ τῆς εἰς τὸν γεννηθέντα πμῆς. ἐμὲ δὲ πμῆσθαι, ὅτι κατὰ περ πινὲς τῶν ὑποκρίων, ἢ γεννητῶν, ἢ δορυφορῶν, ἢ ἐπευφημῶν· ἀντάξια γὰρ ταῦτα βασιλέως ἀνδρός. ἀλλὰ πμῆς μὲν πλεονάζειν ἀρετῶν, ἀσκήτων δὲ πλεονάζειν σωφροσύνῃ, κοσμιῶν δὲ σε τὸ ἥθος, σπουδαζῶν δὲ πρὸς τοὺς λόγους, οἷς ἢ τῶν νέων καλλωπίζεσθαι γνώμη. καὶ ἀπλῶς ἔτι σεαυτὸν παρὰ τὸν ἀποδοῦναι ἀξίον βασιλεύειν τῷ ὅτι γῆς, καὶ εἰκόνα τῷ βασιλέως τῶν ἑσπερίων. μόνος γὰρ ὁ τῆς ἀρετῆς ἐφικέσθαι διωδάμηνος, εἰκὼν τῷ κατὰ τὴν αὐτὴν θεῷ δικαίως * κληθήσεται, καὶ μὲν θεὸν παρὰ τῶν ὑποκρίων εἰκότως ἀγαπηθήσεται, καὶ ὡς διεργέτης κρινὸς ἑαυτῷ τε καὶ τῶν ὑποκρίων, ἀξίως πμῆσθαι.

Περὶ δικαιοσύνης.

ΙΝΑ σε πλεονάζειν ἀμεμπτον ἀφ' ὧν ἀξίως, ἀπερ ἀν' ἐτέροις παρὰ τὸν ἴσον ἐπιπμῆσθαι, ταῦτα παρὰ τὸν αὐτὸς μὴ ἐπιχρησθαι.

ὀπιχρήσας· δεινὸν γὰρ πως τὸ ὑπὸ ἡκούον τὰς τῶν ἀρχόντων
 παρὰ τὰς λογιστεῖν. εἰ γὰρ τὸ φυλάξας, δύο ταῦτα μέγιστα
 κατορθώσας, καὶ σεαυτὸν ἀνέγκλητον παῖτος μύθου ἀφαιρήσας,
 καὶ τοὺς ὑπὸ χεῖρα διδάξας, καὶ σιωπῶν καὶ λέγων, πᾶσαν ἀσκεῖν
 ἔξεσθαι. εἰ δὲ ἐναντία, ὧν λέγας, παρὰ τὰς, ἕξας σε κατήρ-
 ρον πλὴν σιωπῆς. εἰ δὲ λέγων ἀγαθὰ, τὰ ὅμοια παρὰ τὰς,
 ἕξας τοὺς λογιστοὺς σε τὸν βίον ὁμοῦ, καὶ μάρτυρας, καὶ μιμη-
 τὰς σε τῆς καλοκαγαθίας ἀποδιδράσκουσιν ἕξας.

Περὶ Διεργεσίας.

ΑΝΘΑΝΕΤΩ σε μηδεὶς τῶν παρὰ σε δωρεὰς
 αἰτιουμένων, ἢ ἀξιώματα ὀπιζητουμένων, καὶ τὰς ἀγα- γρ. ἀγαμάν-
θάνων.
 λαμβάνων, τοὺς ἀγαθοὺς δὲ ποιεῖ· ἕξας γὰρ αἰεὶ τὴν δύναμιν
 ἀφαιρῶν, ἢ μάλλον εἰπεῖν, ἀφαιρῶν. ἀσυνεπὲς γὰρ ἡσυχασ-
 τὰς ἀνδρὶ σπουδαίῳ, καὶ πολυπλασίῳ ἢ χάρις παρὰ αὐτοῖς
 ἐποφείλεται. ὅς τινες κακὸς διεργετῶν, ἐγκύλιον ἔχει τὸν ὄφιν,
 ἐν χειρὶ μὲν θαλπόμηνον, ἐν χειρὶ δὲ τὸν διεργετῶν ἰοβόλῳ
 δῆγματι ἀμυνόμενον. ὥστε γὰρ οἱ ἀλλότριοι κύνες τῶν σι-
 ζήντων ξένων κατὰ κράτος, ὅπως οἱ κακοὶ τοὺς ὠφελομένους,
 ὥστε τοὺς βλάπτοντας, ἀδικοῦσιν. ἀγαθοὺς γὰρ διεργετῶν, ἕξας
 σεαυτὸν πολλαπλοῦν, καὶ κτήσῃ μίαν ψυχὴν * πολλῶν φίλων καὶ γρ. ὑπὸ πολ-
λῶν φρενῶν.
γρ. διαφυλα-
τῆς.
 ὀφθαλμῶν κύκλῳ τῶν ἀφαιρῶν.

Περὶ Φίλων.

ΕΚΕΙΝΟΥΣ κτῆσαι φίλους καὶ θεράποντας οἰκειοτά-
 τους, οἵ πινες ἀγαθοὶ, καὶ παρὰ τὰς ἑτέρας φίλους ἢ δεσποτάς

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

παρ' ἐγγονότας τυγχάνουσιν. ἀ' γὰρ ἐν ἐκείνοις εἰργάσαντο, ταῦτα
 καὶ εἰς σέ ποιῆσαι δοκ * ἀποκινήσουσι. ὁ μὲν γὰρ ἀσπυδαῖος παρ'
 τοῖς πάλαι φίλοις γερονῶς, ἀσπυδαῖος αὖ καὶ παρ' ἐσέ σέ γενέσθαι
 πιστευθήσεται. ὁ δὲ τοῖς παρ' ἐγγονοῖς φίλοις ἢ δεσποταῖς ἀχρηστὸς
 τε καὶ ῥάθυμος γερονῶς, ὁλῆγε παρ' ἐσέ ἀσπυδαῖος, καὶ χρησιμὸς
 ποτε * ὀφθήσεται.

γ. ἢ κατὰ
 κινήσουσι.

γ. ὀφθαλμῶν.

Περὶ ὑποφίας χρεμῶν.

ΨΗΛΟΝ μὲν καὶ ἀδούλωτον τὸ τῷ βασιλέως δέκνυται
 φρόνημα, ὅσον ὅς τις ἔστω ἀξιώματος, ὅσον ἢ τῷ χρεμά-
 των ὑποφία. ἐν τούτῳ γὰρ μᾶλλον τὸ δυνάμεν αὐτὸν τῷ
 ψυχῆς καὶ φαίνεται. ὑποφία δὲ χρεμῶν, ὅτι μάλιστα τοῖς
 βουλευμένοις ἐναποτίθεσθαι, ἀλλὰ τὸ δαφιλῶς ἐν τῷ ἀναγκάσει
 χρεμῶν αὐτὰ χρεμῶν. ἀναγκάσει δὲ βασιλεὺς καὶ μᾶλλον τῷ δυνά-
 μεις οὖν ποιεῖν, καὶ ἐξήρως ἀμυνέσθαι, ὡς ἀμφοτέρων τὸ κατὰ
 τοῦτο ἢ τῷ χρεμῶν δαπάνη. εἰ γοῦν καὶ αὐτὸς ὑψηλὸς ἐν
 πᾶσι (εἰ) βέλῃ, καὶ μάλιστα ἐν * σιωπῇ, ὑποφίας γὰρ χρε-
 μῶν. ἐπεὶ οὐδὲ ἐστὶ πᾶσι τῷ ἴδῃ σα, ἀλλὰ τῷ σιωδούλων
 τῷ σῶν, καὶ μάλιστα τῷ πενήτων καὶ ξένων. φανήσῃ τῷ ἴδῃς εὐερ-
 γέτης ἐν τοῖς κοινοῖς. καὶ ὅπως ὑψηλὸς ἐσθ, ὅτι παρ' ἐσέ πλεονεξίας ἐν
 φρονήσει.

ἴσως, συν-
 ειδήσει.

Περὶ μέγας.

ΣΥΝΟΥΣΙΑΣ τὰς ἐν πόρις εὐλαβοῦ. μέγας γὰρ τῇ
 φρονήσει ἐνδυνάμειν τὴν χρεμῶν καὶ πολέμιον. ὅταν γὰρ ὁ νῦν
 παρ' ἐσέ οἶναι τυραννίδι, ταῦτα πᾶσι τοῖς φάσις ἡνιό-
 χους, οἱ γὰρ ἄρμα κυβερνᾶν ἀδυνατοῦντες, ὅτι ἐαυτοῖς ὅτι τοῖς
 ἵπποις ὡς καὶ κεῖσε παρ' ἐσέ φέρουσι, καὶ γέλωτα τοῖς ὀρώσι μέγας
 ἐμποιῶσιν.

ἐμποῖσιν· ἔτω δὲ παρούσης τῆς ἀφαιρέσεως ἀνάγκη καὶ τὴν ψυχὴν πολλὰ σφοδρῶς ἀφαιρῆναι.

Περὶ κτήσεως φίλου.

ΡΑΔΙΩΣ κτήσῃ φίλον, ὃν αὐτὸς βεβλήθῃς, εἰ ἀγαθὰ πρά-
 λέγῃς ὡς αὐτὸς ἀπόντος ὅτι τῷ ἀπαγελθόντων αὐτοῦ, ἔρ-
 χῇ γὰρ ὡς ἔοικε, φιλίας μὴ ἔπαυτος, ἔχῃρας ὅτι φόβος ὅτιν. ἄλλὰ
 καὶ ὅς ἡδη κέκτηται φίλους, εἰ βέλῃ πλέον ἐφύκεα, ἔπαυτος ἀπόντας
 ὅτι τῷ παρόντων· ἔτω δὲ δόξας αὐτὸν ἔπαυτος ἔτι τοὺς παρόντας ὅτι
 τῷ ἀπόντων. δοκίμαζε δὲ τοὺς φίλους, ἐν τε ταῖς ἀνάγκαις καὶ
 τῇ * δυσπραγίᾳ· τῇ γὰρ ἀνήμερυντόντων, φίλοι πολλοί. καὶ κεί-
 νοις ἀληθεῖς φίλους λογίζου, ὅσοι μὴ κέρδοις ἐνεκα φιλοῦσιν, ἀλλὰ
 δι' αὐτὴν τὴν ἑστῆναι τῇ ἀγάπῃ. ἢ γὰρ ἄλλως φιλία τῷ χαρᾷ
 δουλεύουσα, ἐμπορεῖα τις, ἀλλ' ὅ φιλία *, ταύτη λογίζεται.

γρ. δυσφο-
 εἰαις.

γρ. φιλία ὅσα
 ἔχεται.

Περὶ πλούτου καὶ πλεονεξίας.

ΩΝ ἐνεκα τὴν πολιτείαν ὑψώσῃς, τούτων χάριν ποιῆν μὴ
 κατέκνη· ἀριστα ὅτι τὸ ὑψώσῃς ἀφαιρῆσαι *, εἰ χρημα-
 των δημοσίων κτήσιν ὅτι μὴ πλεονεξίας, ἀλλὰ τὴν ἐκ δι-
 καίων πορισμάτων, ὅχι δὲ τὴν ἐξ ἀδίκου συλλογῆν, ὅθεν
 τὴν ἐκ δακρύων συλλογῆν. χρήματα μὲν γὰρ, εἰ μὲν δι-
 καίως συλλογεται, πολλὰ τὸν κερταμὸν ὀνήσῃ, καὶ ἰσχυρὴ τῇ βα-
 σιλείᾳ χρηματίσῃ· εἰ δὲ ἐξ ἀδικίας ἐκ δακρύων ποιεῖται, ἐ-
 πα * δικαίως συλλογῆν ἐξαφανίξῃ, καὶ θεὸν ἀντίδικον τὸν ὅτι δι-
 καίως νομοθετεῖ ὅτι παῖς. ὅχι ἔτω γὰρ πῦρ ἀφανίξῃ χόρτον, ὡς ὁ
 κακῶς καὶ ἀδίκως συλλογμένος πλεῖον, καὶ τὸν καλῶς καὶ δικαίως
 ὅτι θεοῦ τῷ πλεῖον ὡς ἀπόλλοι.

γρ. διοικήσεις.

γρ. τὰ ἐκ δι-
 καίως συλλογ-
 να συναφα-
 νίξει.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Περὶ μακροθυμίας.

ΜΗ ἦτα φιλάπιος ἐν τοῖς ὑπὸ χεῖρα· βαρὺ γὰρ μηδὲ
ἐτόιμος ὅπιτιμῳ ἐν ταῖς ἀνατροφαῖς φορητὸν γὰρ. μη
δὲ γῆρα ἀκρατὴ ἐργε· ἀπαύδουτον γὰρ. ἀλλὰ ἐξ μακροθυ-
μος μὲν ὅτι τοῖς πᾶσι, φιλάνθρωπος δὲ ἐν τοῖς ὅπιτιμοῖς,
σεμνὸς δὲ ἦτος, πρὸς τὸν λόγον, ἡμερὸς δὲ ὁμιλητικὸς τὸν ὅ-
πον. ταῦτα γὰρ ἀπὸ ταῦτα ποιεῖν σε ποιήσῃ τοῖς ὑπὸ χεῖρα, ἐπα-
τέρει μᾶλλον ἢ βασιλέα καλεῖται πρὸς ἀσκήσας.

Περὶ ἀληθείας ἐ ψεύδους.

ΑΛΗΘΗ λόγον πλείον ποιῶν, καὶ αὐτὸν ἔχον ἐ-
τέροις τοῖς ἔχοντες οἰκείως. ἔγω γὰρ βεβαίως τε εἶ-
ξας. πρὸς ἀπὸ ταῦτα πᾶσι λεγόμενα ἐ παρὸν, καὶ
καὶ ἀνυπόπτον ἐ βεβαίαν τὴν εἰς σὲ φιλίαν ἀφ' ὧν ἔξας· εἰ γὰρ
ψευδὲς λόγους χρῆται ὑποπτεύεις, καὶ βασιλεύει κατηξιώ-
της, ἀλλ' ἀνάξια τῆς τοιαύτης ἀξίας ἀφ' ὧν παρὸν καὶ ἡμεῖς,
καὶ πρὸς δεξὸς τοῖς ὑπὸ χεῖρα ἐ τεταραγμένοις οἱ πᾶσι * εἶ-
πὸς ἀσκήσας. ὅτι γὰρ ὁ τ' ἀληθείας λόγος τὸν κεκτημένον ἀν-
δρα ποιεῖν ἀφ' ὧν ἔξας, τοῦτον ὁ ψευδὴς τε ἐ ὑφ' αὐτοῦ τὸν ὅ-
πτον μισεῖται πρὸς ἀσκήσας.

γ. πάντοτε.

Περὶ δόξης.

γ. ἄριστος.

ΙΑΤΡΟΣ ἐκείνός ἐστιν * ἀληθής, ὃς καὶ ἀλλήλους τοῖς νοση-
μασι τὰς ἰατρείας ὅπιτιμοι. ἐ βασιλεὺς ἐκείνός ἐστιν ἀγα-
θός, ὃς ἀδικουμένων τῶν ὑποκείμενων, τοῖς τὰς ἀδικίας ἐκδιώ-
ξας πρὸς ἀλλεταῖ ἀρχοντας. ὡς γὰρ ἰπποκράτης μὲν ἰδίον,
τὸ

τὸ τῶν ἱππῶν ἐκάστου πλὴν ὄρετιν ὁπτιγνώσκον, κυνηγέτου δὲ τὸ τοὺς διώκοντας τῶν κυνῶν καλῶς ἐξεπίσταται, καὶ στρατηγὸς δὲ τὸ πὺς στραπώτας γινώσκον, ὁποῖοι τὰς ὄρετας ὑπὸ ἀρχαίῳ ἐκαστος, ἢ ἐν πᾶσι τῶν δ' αἰσιν τ' ἐκπάζεως ἔχη· ὅττω καὶ βασιλέως ἀγαθοῦ, ὅττω δὲ τὸν δ' ὅποιος καὶ τὰς ἀρετὰς καὶ γνώμας τ' ἐπ' αὐτὸν ἀρχόντων ἀναμνησθάνειν, ἢ ὁπτισημένως ἔχη πρὸς ἐκάστου, καὶ κατὰλλήλως ὅττω καὶ ἕνα τῇ παρορμητικῇ τῶν δ' ἀγαθῶν καὶ τοὺς μὲν λοιμοὺς τ' πολιτείας ἀξιορίξιν, τοὺς δὲ σέβας δὲ καὶ ἐναρέτους, τὰς πολιτικὰς ὄρετας δ' οἰκεῖν κατὰ πειθεῖν.

Περὶ βελῆς καὶ σκέψεως.

ΣΠΕΡ τὸ ἐαυτὰς συμφωνεῖν ἐμφορὰ καὶ ἐπαμνετὸν τὸ αἰδρα χαρακτηρίξιν, οὕτω δ' τοὺς οἰκείους ἀγαμέχεας δὲ λόγους καὶ παρὰ μασι ψεκτὸν καὶ χρηματίζει δὲ ἀγνῆς, καὶ ὅττω ἀγαθῆς ὑπολήψεως ὅττω ἐγὼς. ἀπὸ οὗ καὶ λέγειν ἢ παρὰ τὴν βούλην, μηδέποτε ἀπορροκέπῃως παρὰ βούλην, καὶ ὅττω σκαυτὰς ἀγαμέχεος φωρεθείης· ῥίξιν μὲν γὰρ τῶν τοῦ τοῦ παθῶν ἢ ἀβελία· εἰ δὲ μετὰ βελῆς ἀπὸ μασι παρὰ τῆς, πλὴν ῥίξιν παρὰ εκτεμῶν, ὅττω δὲ ποτε * σκαυτὰς μαγῆμος δὲ ρεθείης.

ῥε. ὅττω σκαυτὰς

Περὶ δυνάμειας.

ΝΟΜΟΝ ἀγαθὸν τὸν σκαυτὰς ὅττω τοῖς ὑποκρίοις πρὸς ἑξῆς, καὶ πλὴν μνήμην ὅττω τὸν σῆς βασιλείας ἀγαθῆς, εἰ καὶ αὐτὸς τοῖς καλῶς κειμένους νόμοις τ' παρὰ ὅττω βασιλέων σκαυτολογουμένης, καὶ τοῖς ἀπὸ τῶν ἀγαθῶν πολιτεῦσθαι ἀγαθῆς τ'. αἱ γὰρ τοῖς ὑπὸ χεῖρα φυλάττειν ἀναγκαῖας, τῶν πολλῶν μᾶλλον τηρεῖν, σκαυτὰς πλὴν ἀνάγκῃ ὅττω τῆς.

Γ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

εἰ γὰρ αὐτοὶ τῶν πατρῶν νόμοις ὁπολίθῃ, οὐδὲ τοῖς τοῖς ἑτε-
ροι θεασίμασιν ἔχοντα· καὶ ὅπως οἱ νόμοι ὑπὸ ἀλλήλων ἀνα-
πρεπόμην, παρεχῆς καὶ συγχύσεως ὁν βίον ὅλον ἐμπλήσῃσι, δι-
ὼν πολλάκις ὁλόκληρα ἔδνη παρὲς καὶ αἰσχροφίᾳ κατωλίωσθαι.

Περὶ σκαμνῶν ἀνδρῶν.

ΛΟΙΜΟΥΣ ἀνδρας τῆς πολιτείας ἐξορίζε, ἵνα μὴ ἑ
ποτε τοῖς τοιούτοις ἀρχὴν καὶ ἀπεισεύσης, ἵνα μὴ ἑ αὐτοὶ
ὁμοιοὶς ἐκείνοις εἴδῃ δόξης, καὶ χαίρων ὅτι τὸ ἐκείνων ἀδι-
κίας· ἀλλὰ γὰρ αὐτοὶ ἐκείνοι παρὰ ξωσι κακὰ, οἱ τούτων τὰς αἰτίας ἀνα-
θήσῃσι, καὶ τῆς ἐκείνων φαύλης γνώμης κρινωνόν σε νομίσῃσι, καὶ
λόγον ὑφ' ἑξῆς παρὲς αὐτῶν τὰ θεῶν. ἢ γὰρ τῶν φαύλων ἀνδρῶν
παραγωγὴ, τῶν παραχαλόντων ὅτιν ἕλχος ἀκρίβης, καὶ τὰ
ἐκείνοις περὶ ἀμύνα πονηρὰ τοῖς παραχρῆζοντο αὐτοῖς
ἀποδρῦτες ὅτιν γράφονται. σπουδαίε οὖν μάλιστα τοῖς ἀγα-
θοῖς ἀνδρας παρὰ βάλλασθαι * ἀρχοντας, ἵνα αἱ καλὰ αὐτῶν
φῆμασός γε γίνωνται * κόσμος, καὶ ἄλλοι ἐκείνοι παρὰ τοῖς ἀγα-
θὰ, οἱ ταῦτα ὅτιν ἡκοον * ὅτιν γράφεται. πολλὰ γὰρ χρημά-
των κρείττων, ὁ παρὰ τῶν πλῆθους ἑπαμνος.

γρ. πειθαλ-
λεσθαι.
γρ. γίνονται.
γρ. ἀναγεί-
νται.

Περὶ χρέους.

ΕΡΑ χρημάτων, μὴ χάριν ἡδονῆς, ἀλλὰ χρεῖας ἕνεκα τῆς
ἀναγκῆς, ἢ ἵνα τοῖς δυσχερεσι βοηθῇ, ἢ ἵνα τοῖς ὑπὸ δυνά-
μεως * ἀποδῇ ἀρετῆς ἀρετῆς ἀρετῆς ἢ γὰρ ὅπως φιλοχρημα-
τία, ὁ μόνον ὠφέλῃσι ὁποῖς, ἀλλὰ καὶ βλάβῃ μᾶλλον παρὰ
ξενῇ. πλοῦτος μὲν γὰρ δι' ἀρετῆς ἐνυπάρχων, κακίας μᾶλλον,
ἀλλ' οὐκ ἀρετῆς ὑπὸ ἀρετῆς ὅτιν. ὁ δὲ χάριν ἀρετῆς παρὰ τῶν
τοῖς

γρ. καλῶς
ἀποδύσκειν.

τοῖς κεκτημένοις μέγαρα δύνασθαι ὠφελεῖν, καὶ τὰς ψυχὰς αὐτῶν
καὶ τὰ σώματα. ὃ μὲν, τοῖς δεομένοις δαψιλοῦντος, τὸ δὲ, τοῖς
ἀγαθοῖς τῶν φίλων ἐπιχρηζούντος· ὑποῖα γὰρ ἀμφοτέρω, καὶ γρ. ἀπογέ-
λφθόρισ ἐπιγράφηται * τοῖς ὀνόμασι. ψηται.

Περὶ ἀγάπης φίλων.

ΟΥΔΕΝ ἀγάπης, ὡς εἴκοι, κραυμότερον. φίλου γὰρ ἀλη-
θοῦς ὅτι ἐστὶν ἀντάλλαγμα τῶν ὄντων ὁσδέν· φύλαττε
οὖν πλὴν φιλίαν ἐν παντί καὶ ὅπου καὶ τὸ πῶς πρὸς τοῖς γνη-
στοῖς σαφίλοις, ἵνα καὶ αὐτοὶ καὶ ἀνὸς πῶν τοῦ ἐβεβαίω πλὴν γρ. ἵνα καὶ αὐ-
ἀγάπῃ δαψιναῖσι· καὶ μὴ γίνου τῇ γνώμῃ ἀχάριστος· μέρος τὸς ἔχης
γὰρ δισεβείας ὃ αἶταποδιδόναι τοῖς ὑποιοῦσι τὰς χάριτας· ὁ γὰρ διαπερύντας
ἀχάριστος, ἐαυτῷ ὑποάρχῃ πολέμιος· χάρις μὲν γὰρ αἶταπο-
διδουμένη πλεονάζεται· μὴ αἶταποδιδουμένη δὲ, καὶ πλὴν καὶ
βληθεῖσθαι πρὸς πολλοῖς. ἀχάριστος τίνεω γνόμενος, πολλοὺς
ἐξῆς τοῖς πρὸς σὲ ἀσπιδάσονται, καὶ πολλὰς τοῖς καταβαλόντας τὰς
χάριτας· ἀχάριστος δὲ ὑποάρχων, ὁσδένεα κτήσῃ φίλον ὁ δαμῶς,
μεθ' οὗ συμβιώσῃς ἡδέως, καὶ πρὸς αὐτὸν ἀνδραποποιεῖ πλὴν πρὸς σὲ
φιλίαν ὑποκριθῶσι.

Περὶ λόγου ἐς σωπῆς.

ΝΟΥΝΕΧΗΣ ἔσο, ἐφρόνιμος ἐν τῷ ὅτι ἐκείνου ἡθὺς
ἀναμνησάνην, καὶ τῶν μὲν ἀσπιδάων τὰς γνώμας ἀποδέ-
χεσθαι, τῶν δὲ φαύλων ἀποσρέφειν· ἀλλὰ καὶ ὁ πρὸς
αὐτὸν μὴ εἰς ἐρῆν, πρὸς ἐπισκῶπει τῇ γνώμῃ, ἵνα μὴ καὶ ἡ
γλῶσσα πρὸς τὸν λόγον ἀφῇ, ἀλλὰ λέγειν ὁνειδισθῇ·
σκοπήσας μὲν γὰρ ἐν συλλόγῳ, κύριος εἶ πρὸς τὸ πείπειν, ὡς

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

μνήης εἰπεῖν, εἴ που ἐ μὲ πλὴν παρτέραν γνώμην, ἢ δου-
τέρα κρείττων ἀναφανῇ· λαλήσας δὲ ἀπαξ, εὐδυνήσῃ τῷ λαλή-
θεντος ἐναντία παρσεπειπεῖν, εἴγε μῶμου χωρεῖς τὰς ὁμιλίας ποιῶ-
σαι ποτεῖς. λέγειν δὲ ἀναλκῆτον, ἢ παρὲν ὧν γνώσκεις, ἢ παρὲν ὧν ὁ
καρὸς ἀπαται· ἐν δὲ τοῖς δήλοις ἀπασι, κρείττων τῷ λέγειν ἢ
σιωπῇ.

Περὶ χειμωσίων.

ΤΟΝ ἥγον ὅστις ἀφιλοῦσιν τοῖς δεομένοις, ἵνα ἥγον ὅστις ἀποσπῇ
παρὰ τῷ ὅλῳ βασιλέως· δυνάμει γὰρ κυρίως ἢ τῷ
δεομένων ὅτι μετὰ δόσις. ἐ μὴδὲν ἡγρὸς πλὴν ἡμέραν ἐκεί-
νῳ, ἐν ἣ μὴδὲν ἀνεργετήσης ὑπὸ ὧν * παρὰ θεοῦ καὶ αὐτὸς
ἀνεργετήσης. κτήσασθαι πλὴν χειμωσίων, ἵνα τὸ ὅμοιον παρὰ
θεοῦ ἀντιδέξῃ κλῆνον τὸ οὗς σε τοῖς ἱκετέουσι· δυσωπήσῃ ὁ ὅμμα-
τι ἰλαρῶ· τοὺς δυσωποῦντας οἰκλίσῃ δάκρυα χήρας, καὶ γενναίους
ὀρφανῶν μὴ ἀπώσῃ ἀλλὰ ἀντιποιήσασθαι, ταῦτα καὶ πάντα μὲν, καὶ ὡς
ἀκούσας ἀκούσασθαι, ἐ ὡς ὁρῶν ὁρᾶσθαι· οἷον οὗν
δύχῃ τὸν θεὸν γενέσθαι σοὶ * ποιούσας παρὲν τοῖς οἰκέτας γηροῦ ἐ αὐτῶν·
ἐν ᾧ γὰρ μέτρω μετρήσης, ἀντιμετρηθήσεσθαι σοι.

Ὅτι παρὸς καὶ τὰ τῆδε πρῶτα.

ΣΘΙ τέκνον ἐμὸν, ὡς ὁδὸν ὁ βίος ὁδὸς ἔχει τὸ εὐαίμον, ὁδὸς
* τὸ βέβαιον ἢ ἀμετάβλητον· ὁμοῦτε γὰρ ἀμείβει τὰ παρὰ
γὰρ καὶ ἐργὸς δύνει κυλισμῶν τὰ μὲν ἀνω φέρεται κατὰ
τὰ δὲ κατὰ φέρεται ἄνω. εἴθι μὴτε δύσυχίας ἐπάγρου, μὴτε ἐν
ταῖς δυσυχίας * κατὰ φέρου· ἀλλὰ ἔσο καὶ ἀμφοῖν σαφὲς ἐ
ἀμετάπλωτος, μόνον ᾧ καλῶ σπουδάζων, τὰ δὲ ὅσα παρὰ μα-
θητὲς τῷ θεῷ· ὅταν γὰρ εὐτυχῇ, τῇ ὑπὲρ τῆς δυσυχίας ἐπάγ-
ρεσθαι ὅτι οὐ φείλεις· μὴ δὲ ὅταν δυσυχῇ, τῇ ὑπὲρ τῆς εὐτυ-
χίας

Γ Α Ρ Α Ι Ν Ε Τ Ι Κ Α .

II

χίας καταφέρεσθαι πρὸς ἐνεργείας· μικροψυχίας γὰρ τὸ ποιοῦν, καὶ
 ἀνάξιον βασιλικῆς δρετῆς· διότι τὸ μὲν * ἀόρατον, μήτε οὐκ ἐν- γρ. ἀόρατον.
 γνάζων ποτέ, μήτε γνῶσθαι αὐθαδῶς φωραῖς. ἔτω γὰρ φρόνημός
 τε δόξεις εἶναι, καὶ τὰ ἐξ ἐκαστέρου πάθη ἀφύρσις· καὶ οἱ τὰ σὰ λο- γρ. λογοπορε-
μονοῦντες.
 γοποροῦντες *, ὁ δὲ μίαν ἔξοισι λαβὼν τὸ μέμφεσθαι τὰ
 ποροποροῦντες.

Περὶ ὅτι μὲν γίγνεται.

ΤΑΥΤΗΝ σεαυτῶν τὴν ἀνάγκην ὁπότε, τὸ πρῶτον μὲν
 ἐθέλῃ ἐφορεῖν, μηδὲν δὲ καταδέχεσθαι πρὸς ἑαυτὸν· αὐτὸ δὲ
 φημι, ἐπεὶ βασιλεὺς ὑπάρχων, ὁ δὲ ἐκείνου ἔχῃς ὅτι γῆς
 ὑπὸ τὸν σὲ ἀναγκάσαι σὲ διώσεται. ἄλλ' εἰ καὶ πρῶτον βασι-
 λείῃς τῷ ὅτι γῆς, ἀλλ' ἔχῃς δὲ αὐτὸς τὸν ἐν ἑαυτοῖς βασιλεῖα· εἴγε
 ἐν ἐκείνῳ πρῶτον μὲν ὡς θεῷ, ἔτω γὰρ καὶ σὲ μηδὲν πρὸς ἑαυτὸν, ὡς
 ὑπὸ θεῷ βασιλῇ. ὥστε γὰρ τὰ πρῶτα σὲ ὅτι μὲν γίγνεται ὁρῶμεν ἅ τε
 καὶ διοικεῖν μὲν μεγάλην ἀπολαύει τῆς ὠφελείας, οὕτω καὶ τὰ πρὸς
 ὁρῶμεν πρὸς μεγάλῳ κατελιπαρῇ ἀπώλει· εἰ γὰρ καὶ ὅτι
 πρῶτον δὲ μικρὸν τὸ πρῶτον μικρόν, ἀλλ' οὐκ ὅτι βασιλεῖ τὸ σφόν
 τὸ μᾶλλον ἀρμόσκει.

Περὶ φυλακῆς.

ΩΣΤΕ ἀγαθὴ λίαν σώματι βασιλικῇ φυλακῇ, ἢ πρῶτον
 τῷ ὑποκρίνῃ ἐννοία σὺν θεῷ, δὲ τὸ πρῶτον ἀποποιεῖσθαι
 πρὸς αὐτὸν, δὲ μηδὲν ὑποδέχεσθαι τυραννικὸν καὶ παθεῖν, ἀλλ'
 ὥστε δεῖ τὴν βασιλείαν σὲ φυλάττειν * πρῶτον τῷ ἐξ ἑαυτοῦ ἀνε- γρ. ἐκ τῆς ἐξ
ἀνεπιβόου.
 πίεσθαι, ἔτω γὰρ τῇ τῇ καὶ τοῖς πάθεσιν ἀνεπίστατον. ἀμφοτέρω γὰρ λεωτον.
 ὁ λόγος ὅτι βλάβη ὁρίζεται, δὲ ἐν ἐκαστέρῳ μέγας ὁ κίνδυνος.
 ἀλλ' ἢ μὲν τὸ σώματος ὅτι βλάβη πρῶτον τῷ ἐξ ἑαυτοῦ, πρὸς καὶ

Γ iiij

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

ὅν ἔχει τὸν θάνατον· ἡ δὲ χεὶρ τῆς ψυχῆς ἐπιβλήσῃ πρὸς τὴν παῖδαν,
πιφρῆσαι περξεν, ἔ μὲν τὸν θάνατον, τίς ἀθάνατον.

Περὶ τῆς ἐπουρανίας βασιλείας.

28. ἀγαπῶν. **Π**ΟΛΛΟΙ βασιλεῖς τὰ βασιλεία ταῦτα πρῶκησαν,
ἀλλ' ὀλίγοι τίς ἐπουρανίον βασιλείαν κατήκοντο· σπου-
δαζε οὖν, τέκνον· ἡγαπητόν, μὴ μόνον ταύτῃ τίς βα-
σιλείαν κατορθώσῃ ἀλλὰ τῆς τῆς ἑσπῶν καλοκαγαθίας, ἀλλὰ
ἔ τίς ἐπουρανίον κληρονομήσῃ ἀλλὰ τῆς τῆς ἁγιοθε-
ρίας σήμερον γὰρ εἰσὶ τὰ βασιλεία σά, καὶ αὐριον ἔσον· ὃ σά, μὲν δὲ
τῆς αὐριον ἑτέρου· ἔ τῆς μετ' ἐκείνῳ, ἔ μετ' ἐκείνῳ, ὥστε οὐκ εἰδὼν
ὅσδε ποτε ὅσδε νόος· εἰ γὰρ ἔ πολλοὶ ἀμείβοιοι τοὺς δεσπότης,
ὅσδε γὰρ ἄρα τὸν γήσιον ἔχοις δεσπότης. ἐπεὶ οὖν μετὰ βίῃ καὶ
τῆς ἐντελέθῃ δόξας, σπεύσωμεν ἀμείψασθαι δι' ἁγιοθείας τίς
ἐκείνῃ βασιλείαν, ἥτις μόνη τὸ ἀθάνατον κέκληται ἔ ἀσφάδχον,
τὰ δὲ ὅσα πάντα εἶναι καὶ πρὸς ἑρχέται.

Περὶ μνήμης θεοῦ.

ΕΑΝ νόμον σεαυτῷ τίς σιωεῖδῃσιν ἔχῃς, ἔ ἀπὸ αὐτοῦ πα-
θεῖν οὐκ ἐθέλῃς, ὅσδε ἑτέροις παθεῖν ἐπιτρέψῃς, ὅσδε ποτε
μέμψιν ἀμύρβας ὑποστήσῃ· εἰ δὲ ἔ τὸν θεὸν ἐν πάσῃ σου τῷ
ἐξ ἐπόπῃς ἔ ἐξέτασῃ, ὥσπερ ἐστὶν, ἀναλογίση, ὅτ' φανερώς πο-
τε, ὅτε κρυπῶς ἀμύρβης· καὶ γὰρ ἑτέροις λαοῖς ἀνὴν δόξης
ἀπὸ ἐν κρυφῇ τῷ ἁγίῳ, ἀλλ' οὖν γε τίς σεαυτῷ σιωεῖδῃσιν ἔ
θεὸν, τὸν ἔ αὐτῷ τῷ τῆς ψυχῆς ταμείων ἑφορῇ, ἐπαμειβήσῃ.
τὰ μὲν γὰρ τῷ σώματος ἑφορῶσιν ἄνθρωποι, τὰ δὲ ἐκ τῆς βάθῃ τῆς
ψυχῆς ὁ μόνος ὁ ἁγίος ὁ φθαλμὸς τῷ θεῷ ὁρᾷ. ὥσπερ ἡλὶς λάμ-

ποντος

πονηρς ἐν αἰθρία κεκρυμμένον ἔδεν, ἔτω τῷ θεοῦ ἐποπτεύον-
 ρς τὰς πρῆξεις, λαθεῖν δυνάτον ἔδεν.

Περὶ δωροληψίας.

ΠΡΟΙΚΑ χρεῖς τὰ ἀξιώματα, ἔμὴ δώροις ἀπεμ-
 πώλει τὰς ἀξίας. ὁ γὰρ ἡμῶς πλὴν ἀρχῶν ὠνούμενος,
 πολλῶν πλέον * τοῖς ἀρχαίοις ὠνήσατο, ἵνα τῇ δωρο- γρ. μάλλον.
 δοκίᾳ θάρρῃ, πρὸς δωροκοπίαν ἀδεῶς ὁρᾷ. ἀναζητεῖ οὖν
 ἐπιμυῖαν, ἔ * ἐρώτα, κακείνης ὅτι τὰς ἀρχὰς ἀναβίβαζε, εἰ γε
 βύλη πλὴν δωροληψίᾳ ὄξορεται τῆς πολιτείας, ὅτι δωρεὰν ἄλλ. γρ. ἀνερευνῶν.
 ἔ * δώροις ταῦτα ἐπιζητῶσιν. ὁ γὰρ διδοὺς τι ἀρχῇ, κέρδος τι
 ζητεῖ λαθεῖν πρὸς τὴν ἀρχήν, δόσθι πλὴν λήψιν ὠνούμενος, καὶ
 πρᾶξι πρὸς δωροκοπίαν. ὅς γὰρ ἀν' ἀμφοτέρω πλὴν ἀρχῇ
 λαθεῖ, δωροληψίας ἔ * περιπεσεῖται ἐγκλήματι. ὁ δὲ μὲν μισθοῦ
 λαβὼν τὴν ἀρχήν, ἔ * ἔδεν χάρις δῶρων πρὸς αὐτὴν ποτε μετὰ-
 μάθοι. ἔ * σὲ τῆς δωροληψίας * διδάσκαλον ἔχων, ὅτι ταύτῃ κρί- δωροκοπία.
 νειν ὑφείλοντα, ἔ * μόνον αὐτὸς δωροληπτήσθι, δηλὰ ἔ * ἑτέροις τοῖς
 ἔ * αὐτὸν τὰ αὐτὰ πρὸς αὐτὴν συναναγκάσθι.

Περὶ ἀδικίας.

ΟΥΧ ἔτως ἀμφοτέρω ὁ ἀδικῶν, ὡς ὁ πλὴν ἀδικίαν πα-
 ραχωρᾷ. ὅταν οὖν σοι προσέλθῃ ἀδικηθεὶς, μὴ ὑπὲρ
 δῆς αὐτῷ τὴν σιωπὴν, ἵνα μὴ χάραν δῶς τοῖς βελομέ-
 νοις ἀδικεῖν. ὁ γὰρ ἡδικοῦμενος ὅτι ἔμινον τὰς ὑπὸ δακτύλοις
 καὶ σὲ τὴν ἀδικίαν ἐκδικητὴν πρὸς ἀλλότῳ, τὸν ἡδικοῦμενον
 ἀμυνέται. πρῶτος δὲ χρεὼν πρὸς αὐτὸν τὸν προσελθόντα διχαιώ-
 σθαι, ἐπεὶ δίχαιον πλὴν ἀδικίᾳ ἀνασταλῆναι. εἰ γὰρ αὐτὸς τὴν ἀδι-

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

κίαν πρὸς χωρήσας ὧς ἀδικουῦσι, τὸν ἡδίκημνον ὑπερίδης, ἔδυνάμενος μόνος τὸν ἡδίκηχότα ἀμύνεσθαι, τῆς δίκης μηδένα ποιήσας λόγον, ποῦ δὲ δείλαμος ἐκείνος ἐπὶ κατὰφυγεῖν ἤπιός; πρὸς τίνος ἀπολήψεται πλὴν ἐκδίκησιν, εἰ μὴ πρὸς θεοῦ, ὅς ἐσέ τῆς ἀμελείας ἀπατήσας δίκας; δικαίωθι οὖν τὸν ἡδίκημνον, ἔδυνάμου ὃν ἡδίκηχότα, ἵνα μὴ δι' ὧν προῖχας, δόξης καὶ αὐτὸς τοῖς ἀδικούσι στυγερῶς, καὶ ἀλλοτρίων ἀμύνημάτων σεαυτὸν ὑποδύον καταστήσας.

Περὶ θνητότητος καὶ ἀθανασίας.

ΘΝΗΤΟΣ ὑπάρχης τὰ σώματι, ἀθάνατος δὲ τῇ ψυχῇ ἀθανάτεις. φέρει οὖν θνητὴ τὴν ἄρξιν, τῇ δὲ ψυχῇ ἀθανάτεια. πείσασκε κόσμον τὰ σώματι, ὡς θνητὸν ὡς θνητῶν. πείσασκε δὲ ὅλον ἀθάνατον τῇ ψυχῇ, ὡς ἀθανάτων. καὶ γὰρ ὅτι θρόνον ὑψώθης, ἀλλ' οὖν μὲν χρονον κατέβησιν. ἔειπεν γὰρ ἀπάσης κατὰκρητῆσαι φιλονεικήσας, ἀλλ' ὅσον τριπλήχεως γὰρ μὲν θάνατον * κληρονομήσας. ὅτι μὲν οὖν τῆς θνητῆς βασιλείας ὡς θνητός. πείσασκε δὲ ἐκὶ πλὴν ἀθάνατον βασιλείᾳ ἀφ' ἧς τὰν ὄρεται κτήσεως, ὡς ἀθάνατος. ἀφ' ἧς τὸ γὰρ τῆς θνητῆς ἡζιώτης ὀξιοσίας, ἵνα δι' αὐτὴν ἐμπορεύσῃ πλὴν ἀθανάτων * βασιλείᾳ.

γρ. φέρει δὲ ἀθάνατα τῇ ψυχῇ

γρ. κληρονομίας

γρ. δεσποτίαν

Περὶ δρχόντων.

ΗΝ ἔχας γνῶμιν πρὸς σεαυτῷ, ταύτῃ ἔχον θέλε καὶ πρὸς τῷ ὑπὸ σέ, καὶ πρὸς πᾶσι τοῖς ἀγαπηταῖς αὐτοῦ ἔχον πρὸς τὴν δρχίαν. ἐκείνοι γὰρ μέλιστα ἡδέως βασιλεύουσιν, οἵτινες ὅσον ἡκούον ἀριστα θεραπεύουσι, ἔχοντες μὲν ἀξίους πύθιντες,

γρ. πρὸς πό σου πλῆθος.

μὴ ῥυτίδες ἀγαθοποιήσοισιν, τοὺς δὲ ἀναξίοις οὐκ ἀδικήσοισι. μά-
 λιστα δὲ αὐτὸν διδοικυμένης, εἰ τιμὴν ἐκείνῳ χόρειν ἀποδώσῃς· καὶ
 τοῖς μὴ ἀξίοις ἀρχὴν τὰς ἀρχαῖς * καὶ ἀσκήσῃς, τοῖς δὲ ἀρχο-
 μένοις πάλιν, μὴ ὑβρίζῃ τοὺς ἀρχοντας, μὴ ὑβρίζεσθαι πα-
 ρεσκόδωσῃς. γίνωσκε οὖν ἀναμνηστῶν ἐκείνων, καὶ ἔτω παροπι-
 κόντως τὰ τε παρὰ τὸ ἀρχόντων καὶ τὸ ἀρχομένων, παραματεύς,
 ἵνα μὴ ἀρχωσιν ὕαφοι λεόντων, ἀλλὰ λέοντες ὕαφον.

γ. κατὰ π-
 σεύσεις.

Περὶ εἰρήνης.

ΜΑΚΑΡΙΟΝ σεαυτὸν καὶ κόπου χεῖρας ἀποδείξῃς,
 εἰ τὰ μαχόμενα ἀπεύδῃς εἰρηνόποιον, καὶ πᾶσιν ἔχρηται,
 καὶ πᾶσιν ἔσιν τῆς πολιτείας ἐξορίξῃς· καὶ πᾶσιν γαλιῶν, καὶ
 πᾶσιν ἀγάπῃν τὸ ὑπὸν ἄσπαστον ἀσπάζεσθαι διδάξῃς, καὶ τοὺς μὴ
 τὰς ἔχρας γυνῶνας, ἀποβλήτῃς (εἰ), τοὺς ὅτι τιμὴν εἰρήνην φιλοῦ-
 ντας, οἰκειοῦσθαι ὑὸς γὰρ ἐμὸν τῷ γυνὸς βασιλέως ὑπάρχων καὶ
 σάρκα, καὶ τοῖς πᾶσι ἐμὸν σοὶ λεγόμενοις πειθόμενος λόγῳ, ὑὸς
 κληθήσῃ καὶ τῷ ἐπουρανίῳ βασιλέως, τιμὴν θεῶν σεαυτὰ συγχεῖν
 ὅτι γε φρόνιμος καὶ πνῦμα, τῷ πατρὶ καὶ εἰρηνικοῦ Χριστοῦ μα-
 θητῆς ὑπάρχων· μακάριοι γὰρ, φησιν, οἱ εἰρηνόποιοι, ὅτι αὐτοὶ
 υἱοὶ θεοῦ κληθήσονται.

Περὶ ἐπαίνου.

ΕΠΑΙΝΕΙ τῷ συνόντων, μὴ τοὺς ἀποδύειν τὰ παρὰ
 πόμῳ τῷ ἐπαυνοῦντας, ἀλλὰ τοὺς τοῖς ἐσφόμενοις μάλλον
 ἐπιτιμῶντας· οὗτοι γὰρ ἐγὼ βλυντέρεσι καὶ σωφρονετέρεσι
 οἶδα τῷ δήμῳ· ὅτι γὰρ τῷ ψεύδους ἢ ἀληθείας παρομιμήτῃ. ἀλλὰ
 καὶ τοῖς βλυντέροις παρρησιαῖαν γαρίζῃ, ἵνα παρὰ τὸν ἀγνοῦν, ἐχθρὸς

Δ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

μετ' ὧν ἀείσα συμβαλῶσι· καὶ ἔτω διατεταίς, σκαπῆς ὡς
 χρ. βιοτένου- ὁ χρὴ τοῖς δὲ τέχνης* κατακεύοισιν, ἀλλὰ τοῖς μετ' ἀνοίας τερα-
 σιν. πάλαιοι παρσέχον ἀεί· τῆς γὰρ ἑτέρου ὠφελείας καὶ βλάβης δι-
 μάλιστα πειραταίς, τῷ μὲν ἀποφύξει, τοῦ δὲ ἐπιτεύξει.

Περὶ παροχῆς.

ΝΕΟΤΗΤΑ κέσμεθον, μὴ τοῖς γυμνακοῖς ἀγῶσιν,
 ἀλλὰ τοῖς ἐναρέτοις, μηδὲ παίδεσιν ὅτι πῶ φύσιν ἄμα
 πᾶσιν διαλυθῶσι· καὶ γὰρ σῶματος ὑπάρχης διηλῶς,
 ἀλλὰ καὶ ψυχῆς ἔλαχες ἀθανάτου. πειρά· οὖν διατῆς ἀγαθῆς
 μνήμης κτήσασθαι τὸ ἀθάνατον μνήμῳ δὲ καὶ ἀλίπης ἀγα-
 θῶν, ἐὰν καὶ αὐτὸς τοῖς ἀγαθῶν καὶ ἀλιπῶν μνήμῳ ζηλοῖς·
 ἵνα κατὰ μὲν ἐκμνησθῆς λέγειν, τὰ ὅμοια δὲ συνεπιδῆς
 παρσέχον· ἔα φρονεῖν ἐπιτηδύοις διατῆς λόγων, ταῦτα πα-
 ρον ἐπιμνήσῃ διατῆς ἔργων.

Περὶ συμπαθείας.

ισ. 57.

ΩΣΤΕΡ οὐκ ἐνὶ σῶμα ὃ ὁ πρῆπεται οὐκ ἐνὶ σῶμα
 ὅσδε' ἀνδρῶν ὃ ὁ πρῆπεται ἀμῶν· ἡ γὰρ φύσις
 ἡμῶν, ἀνολιανὸν καὶ χρῆμα, ἔα παρσὶς τὸ πᾶν διηλῶς ἀφο-
 ρον· ἔα οὖν τοῖς ἀμῶν ἀνολοῖν διηλῶς, ἔα τῶν δικῶν κίρνα ὁ φι-
 λάνδρῶν. καὶ γὰρ ἑτέροις πᾶν ἀνολοῖν ἀνολοῖν, ἀλλὰ ἔα αὐτὸς
 τῶν σεαυτῶν σφῶν ἀνολοῖν ἀνολοῖν, ἔα καὶ ἐκείνῳ
 ἐαυτῶν παρελθῶν τῶν ἡμέραν, ὡς ἀφῆσθαι καὶ αὐτὸς ἀφῆσθαι ὅτι
 πρὸ ἐαυτῶν ἐλπίζει. ἐπεὶ οὖν σεαυτῶν τῶν κρίσιν ἐπιτηφίξει,
 ἀφῆσθαι τοῖς ὀφλέταις τὰ ὀφλέματα, καὶ ἀφῆσθαι ὅτι τὰ ἀμῶν
 τῶν ἀνολοῖν σεαυτῶν ἀνολοῖν, ταῦτα παρσὶς τῶν κίρνα
 διασώπου

δεσποῦ αὐτοδέξει, ὅτι ἐν ᾧ κρίματι κρινῆς, ἐν τούτῳ καὶ κρινθήσῃ.

Περὶ ἐπιχειρίας.

ΥΠΟΚΛΙΝΟΝ τὸ οὗς ἔου ᾧ δεομύῳ, καὶ ἀποκρί-
θῃ αὐτὰ εἰρηνικὰ καὶ γὰρ ἀποθέσεις ὑπὲρ χῆς διὰ τὴν
κατωδιωσάσαν, ἀλλ' ἀποθέσεις ἡμεῖς διὰ τὴν ἀνω
ἐξουσίαν. πᾶσα μύηται τοῖς ὀδυμυῶσι, εἰ καὶ μὴ δόξης,
ἀλλ' οὐ τοῖς λόγῳ. πολλὰ γὰρ δωρεὰν οἶδα καὶ λόγον ἕνα ὑπερά-
ξιον, καὶ μυρίων ἄλλων παραμύθη, ῥῆμα ἐν εἰς πᾶσι ψυχῇ ἰχυ-
ρότερον ἢ ποσὶν γὰρ χρημάτων δυνάσται πειρασία, ὡς βασιλέως
ῥῆμα ἐπιχειρίας, πᾶσα μύηται ψυχῇ ἀλγούσῃ. ὅπως
ἀγαπητὸς ἡγήσῃ τοῖς ὑπὸ χεῖρα μέλισσα, καὶ δαπνῆς χωεῖς
τὴν ἀπόρτων ἔννοιαν κερδήσῃς, ἢ πατέρα σε μάλλον ἢ δεσπό-
την ἀνακηρύξῃς.

Περὶ αἰτηχαιρίας.

ΙΣΘΙ ὡς ἐφ' ὅσον ἡζιώθῃς πᾶσι θεοῖς ἢ ἀγαθῶν, ἐπὶ τοσοῦτον
ὀφείλεις αὐτὰ ἀντιδιδόναι τὰς χεῖρας, ὥς μὴ ὡς χρεὸς δεχο-
μύῳ τὰς ὀφθαλμοὺς, ἀλλ' ἀντιδιδόντι, ὡς ἀντὶ χεῖρων, διπλα-
σίονας χεῖρας. ἀμείψαι οὖν τὰς ἐνεργετίας τῶν ἀγαθῶν χεί-
ρειν ἀγαθῶν, καὶ ὡς ἔσθ' αὐτὸς ἐξουσίαν, χρῆσαι
ταύτῃ ταῖς εἰς τοὺς πλησίον ὑεργεσίαις. πλουσιωτέρους δὲ σε
μᾶλλον νόμιζε καὶ τὴν εὐποιίαν, ὅσοι μικρότεροί σε τυγχάνουσιν
διὰ τὴν ἐξουσίαν ἢ γὰρ ἔσθ' αὐτὸς ἵνα κατέχῃς, ἀλλ' ἐδέξω, ἵνα οἰ-
κονομήσῃς καὶ τῆς καλῆς διοικήσεως πᾶσι τῷ δεδοκῶσι τοῖς μι-
αδοῖς ἀπολήψῃ, καὶ ἀντὶ τῆς ἐπιτήρου βασιλείας, τὴν ἀνάσταν.

Δ ij

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Περὶ κάλλους σώματος.

ΩΡΑΙΟΤΗΣ σώματος, ἄξιον τὸν κεκτημένον ἐποίησε
πρὶς αὐτῇ βασιλῆϊ ὡραϊότης δὲ ψυχῆς, ἀγαπήτων ἐργά-
ζεσθαι τὸν ἀνδρῶν τὰ ἐπουρανία βασιλεῖ. ἄλλ' ἢ μὲν
πρόσκαμεν ἔχει τὴν τῆς ἀξιοματίων ἀπόλαυσιν· ἡ δὲ, αἰωνίαν
εὐρίσκῃ τὴν πρὸς τὸν θεὸν καὶ δεσπότην οἰκείωσιν. ἄλλ' αὖτις μὲν
οὐκ ἔχει ἕτερον ἢ τὸν σὲ, ὃς τὰ τῶ σώματος κάλλος ὁρᾷ, ἀλλ'
ἔχει θεόν, ὃς ὁ κάλλος σώματος ἐκζητεῖ, ἀλλὰ ψυχῆς εὐχόμενος.
τούτῳ οὖν ὁρᾷ πρὸς αὐτὸν δεῖν πρὸς τὴν αὐτῆς εἰκόνα σεαυτοῦ
καθαρὴν ὡς ἀμόλυτον φυλάττειν, διὰ τῆς σωφροσύνης καὶ
ἀγαθότητος.

γέ. καὶ δα εὐ-
σητος.

Περὶ ἰατρείας.

ΚΕΝΟΣ ἐκφνός ἐστιν ὁ τῶ ἰατροῦ πόνος, ἐὰν δὲ πρὶς αὐ-
τῶ φάρμακον τὸ σῶμα μὴ ἰατρεύσῃ· ὁ μάλιστα ἐκφνός
ὁ τῶ φιλοσόφου λόγος, ἀνὴρ μὴ διώκῃ τὰ πάντα τῆ ψυχῆς
μεταπείσασθαι. ὥστε γὰρ ἰατρὸς πρὸς σώματος φιλοσοφῆν, ὅταν
καὶ φιλόσοφος ψυχῆς ἰατρεύῃ ἀναγκασθὼν ἐστίν. ἐκείνους γὰρ ἡγεῖται
ἰατρὸς ἀληθεῖς, ὅσοι ἀπὸ σώματος τὰς νόσους τῇ τέχνῃ διώκουσι·
καὶ κείνους οὐκ οἶον φιλοσόφους ἀψευδεῖς, ὅσοι ἀπὸ τῆς ψυχῆς τὰ
πάντα τοῖς λόγοις ἐξορίζουσιν· εἴγε πειθύνουσιν ἔχουσι τοῖς ἀδελ-
φικοῦσι δι' ὅλου.

Περὶ συκοφαντῶν.

ΑΚΟΗΝ ματαίαν μὴ ἀξιοδέχου, μηδὲ τοῖς συκο-
φαντικοῖς ἐναγκαλίζεσθαι, μηδὲ φαύλοις ἀνδράσι εἰκῇ
παρε-

ΠΑΡΑΙΝΕΤΙΚΑ.

15

πίστευε· οἱ μὲν γὰρ πολλάκις τοὺς ἀγαθοὺς ἀνδρας διὰ κακίας
 ὑπόληψιν ἀπώλεσαν, οἱ δὲ τοὺς οἰκείους τῆς κακίας θυ-
 μοὺς ἐμοιῶντες, ἀθῶου αἵματος ὑπέδυνον σε κατὰσκήσειν, οἱ
 δὲ ὑποπλόν σε ποιήσουσιν, ὡς χάνονται τοῖς κακοῖς· μὴ ὦν γὰρ ^{γρ. ἀνατρέ-}
 κατὰσφύην ποτεῖς, καὶ οἷς πιστεύῃ φιλονεικῆς, ἐπὶ τοὺς αὐτὰν ^{φρεσίν.}
 ἔσποις εὐλόγως κεκτῆσθαι δοξῆς.

Περὶ μελέτης γραφῶν.

ΙΣΤΟΡΙΑΣ ἀρχαίας δ' ἐρχεσθαι μὴ κατόκη· ἐν αὐ-
 ταῖς γὰρ εὐρήσῃς ἀκρότως, ἀπὸ ἑτέρου σιυνῆξαν ἐκτόπως καὶ
 μάθοις ἐκεῖθεν τὰς τε τῶν ἀποδαίων ἀρετὰς, καὶ τὰς τῶν φαύλων
 κακίας, τὰς τε τῶν βίβων πολυῶν μετὰβολὰς, καὶ τῶν ἐν αὐταῖς περὶ
 γράμτων τὰς ἐννομασίας, καὶ τῶν κόσμου τὰ ἀσάτην, καὶ τῶν τῆς ἀρετῆς
 ἀμειβόμενον, καὶ ἀπλάως εἰπεῖν, τῶν μὲν φαύλων τὰς ἀμειβὰς,
 τῶν δὲ ἀποδαίων περὶ ἀρετῆς τὰς ἀντιδόσεις, ὦν τὰς μὲν φύγης, ἵνα
 τῶν ἐκείθεν δίκης πείθων μὴ λάβῃς, τὰς δὲ κατὰρθώσης, ἵνα τῶν
 ἐντεῦθεν ἐπαθλῶν κατὰξιώσῃς.

Περὶ εὐεργεσίας.

ΣΟΦΟΝ τί σε νοθεύσω, καὶ ἀήτης ἴσως τοῖς συμβου-
 λούοις, πλὴν ἐπὶ πάθος καὶ * σφρηγὶς οὐκ ἀνάξιον. μάλ- ^{γρ. καὶ βασι-}
 λον ἀποδέξου, τέκνον, τοῖς ποτὶ σὺ δωρεὰς * δ' ἀποτιμῶντας, ἢ ^{λέως σοφ.}
 τοῖς δωρεάσι φιλοτιμότερον περὶ σφοδρῶς τοῖς μὲν γὰρ χρεώ- ^{γρ. ἐκζη-}
 τας κατὰσκήσης δι' ἡμετέροις τοῖς ἀγαθὰ ποτὶ τῶν θεῶν· καὶ ἐντε- ^{τήντας.}
 θεῖν καὶ αὐτὸν τὸν θεὸν ὀφειλέτιον ποιήσης, τὰς ἀμειβὰς χρεωσικῶς
 ἀπονεμόντα· τῶν δὲ χρεώσεως ὑπάρξεως, ἐπὶ ὡς εὐεργέτας ἀποδοῖς
 ἀνελδύτῃ κατὰξιώσης. γέλως οὖν εὐεργετεῖν μὲν ἀπὸ τοῦ ἀν-

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

θεοφύποις, ἐνεργετῆσθαι δὲ πρὸς ὁσδεὶς τῶν αἰθεράτων, ἀλλ' ἢ
 τῶν μόνου θεοῦ· τῷτο γὰρ ὄντως ἀρμόδιον ἡδυνέτω καὶ δῆλται τυγ-
 χυῖν βασιλεῖ. καὶ τοῖς μὲν αὐτῷσι δίδου, καὶ τέρνε τούτοις· τοὺς δὲ δι-
 δόντας, ἡπτόν ἀποδέχου. τούτοις μὲν γὰρ ὅλας ὁ σκοπὸς, τίω χά-
 ριν ἀντιλαβόν· ἐκείνοις δὲ ἀπαντα σπουδὴ τίω χάριν ἀνταπο-
 δοῦναι, εἰ μὲν ἔχουσιν, αἰθεραπνέω, εἰ δὲ μὴ ἔχουσιν, πολλαπλα-
 σίαν τῶν τῷ θεοῦ.

Περὶ εὐθυμίας.

γρ. κεχει-
 τωμένους.

ΥΒΡΙΖΕΙ τίω τῷ σώματι εὐθυμίας ἐχάτως, ὁ τίω
 τῆς ψυχῆς εὐθυμίας μὴ κεκτημένος· ἔστω οὖν σὺ τῷ
 σώματι βασιλικῇ εὐθυμίας, κτήσασθαι ἔτι τίω τῆς ψυχῆς
 ἀκροτάτῳ εὐθυμίας· ἐκείνη μὲν γὰρ ὅτι φυσικὴ καὶ ἀμείωτος,
 αὕτη δὲ παρὰ φύσιν καὶ ἐμείωτος. καὶ τίμα μὲν καὶ ἀποδέχου
 μὴ τοὺς εὐθυμίας τῷ σώματι, ἀλλὰ τοὺς κεχρησμένους καὶ τῷ
 πνεύματι. ὅ γὰρ ὁμοίως τοῖς ἄλλοις ζώοις ἔστω ὁ αἰθεραπνός ὁφείλει
 γυμνὴν ἔχειν τίω τῷ σώματι εὐθυμίας· ἵππου μὲν γὰρ εὐθυμίας
 τὸ σοβαρόν τε ἔστω εὐστατές, κυνὸς δὲ τὸ ὑλακτικόν τε ἔστω κυνηγετι-
 κόν, ἔστω τῶν ὀρνέων ζώων ὁμοίως· αἰθεραπνὸς δὲ, τὸ τίω ψυχῇ
 ἔχειν πᾶν τῶν κεχρησμένων ἀρετῶν. τῷ μὲν γὰρ σώματι ὁ
 κόσμος, κάλλος ἔστω ῥώμη καὶ εὐεξία· τῷ δὲ ψυχῇ, λόγος καὶ ἔσ-
 τω ἀγαθός, καὶ τῷ ἀρετῇ ἡ τελείωσις.

Περὶ ὑπομονῆς.

ΜΗΔΕΠΟΤΕ πρὸς θεὸν ἀγανακτήσης, τέκνον, ὅτι
 ὁσδεὶς τῷτο γὰρ πολλάκις οἶδεν ἡ μικροψυχία ἡμῶν·
 ἀλλ' εὐχερίτως ἀπορῖται δέχου τὰ περὶ πᾶσι, καὶ πᾶσι
 ἔπου

ἔπου ἀνενδοιάτως, οἷς δὲ θέλη ὁ θεὸς θύεσθαι πρὸς σε· δὲ χαίρειν, χαίρει· ἀν' εὐημερεῖν, εὐημερεῖ· ἀν' πάλιν δυστυχεῖν, δυστυχῇ. πᾶσιν εἶκε, πᾶσιν ὄρεσκει. μόνῃς δὲ τῆς ἀμάρτίας μακρυῦν· ταύτῃ γὰρ σε μόνῃ καταδέχεσθαι ὁ χρηστὸς γὰρ ἐκ θεοῦ, ἀλλ' ὅς ἀπορροσείας ὅτι γίνεσθαι εἴωθε. μήτε οὖν εὐτυχῶν ἐπὶ θῆς, μήτε θυῶν δυστυχῶν ὑποφάτης. εἰ μὲν γὰρ μακροθύμως φέρων ὅτι πᾶσιν, εὐχρησθήσεις τοῖς ἀμάρτοις, καὶ τὸν τῆς ὑπομονῆς πόρῳ ἀπολήψῃ μαθόν· εἰ δὲ σεαυτὸν τρυχῶν, ἐναντιώσῃ τῇ πρὸς σε τῇ θεοῦ οἰκονομία, καὶ ἄκαν πάσῃς τῇ παρονοίᾳ φερόμενος, καὶ ὅθεν μὲν παρὰ σωφελήσῃς σαυτὸν, μάλλον δὲ καὶ τὸν τῆς ὑπομονῆς παρὰ ἀπολέσῃς μαθόν.

Περὶ παιδείας.

ΒΑΣΙΛΙΚΑΤΑ Τὸν ὅστιν ἔρπον μὴ μόνον τὰ ἐαυτοῦ τὸν βασιλέα σκεπεῖν, ἀλλὰ καὶ τὰ τῶν ὑποηκόων ὅτι σκεπεῖν. ὁ γὰρ ὅστις πρὸ ἐαυτοῦ ἀγαθὸν πρὸς ἑαυτοῖς ὑποχρεῖται, ἀλλὰ καὶ τῇ ἰδίᾳ ὅστις τοῖς παῖδας καὶ ἀλιμπομένην εἰκόνας. ὥστε γὰρ ἀγαθοὺς παῖδας ἐκτρέφει, ἀπασμὶ τὴν βασιλείαν ἐνεργεῖ· οὕτως ὁ πονηρὸς καὶ ἀπαμδύρις ἐὼν, ἀπασμὶ τὴν πολιτείαν ἀδικεῖ. πείθου οὖν, τέκνον, τοῖς πατερκοῖς καὶ λόγοις, ἵνα καὶ σεαυτὸν ὠφελήσῃς, καὶ τὴν βασιλείαν βυοδώσῃς, καὶ ἐμοὶ χάριν τῆς παιδείας τὴν ἀγαθὴν μνήμην χρύσειον.

Περὶ γλωσσαλγίας.

ΑΚΟΥΕ πόρῳ, καὶ πρὸς * πόρῳ μαίθανε· ἀλλὰ τὰ γρ. πεί. μὲν ἀποδέχου, τὰ δὲ ἀποσρέφου. καὶ ἀποδέχου μὲν, ὅσα σοι ὄφελος καὶ τιμὴν φελοποιεῖται, καὶ τοῖς ὑποηκόοις ὅθεν λυμάνεται· ἀποσρέφου δὲ, ὅσα καὶ τοῖς ὑποηκόοις βλάψῃ, καὶ σε

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

μηδὲν ὠφελήσῃ. Γλαῦσα γὰρ δολία, ἐὰν ἔχη τὸν σινεργάτιν δυνάμειον, πολλὰν κακῶν αἴτια ἐαυτῇ τε καὶ τοῖς ἐπομύοις γνήσεται· σῶμα δὲ δύφημον σὺν ἀγήτεια ἀφαιλεῖται, πολλὰ τοῖς τε ἀκρωμύοις καὶ τὸν κεκτημύον ὀνίνησι. θέλε οὖν μὴ τοῖς κακοῖς χαίρῃν, ἀλλὰ τοὺς ἀγαθοὺς ἀποδέχεσθαι· καὶ εἰρυνεύῃν μὴ τὸ ὑπὸ ἡκρον, ἀλλὰ μὴ κατ' ἀγῆλων ὀτρυνέσθαι· ὃ γὰρ μάχα καὶ εἰδές, ἐκείθεν μακρύνεται ὁ θεός· ὃ δὲ εἰρήνη καὶ ἀγάπη, ὃ ὁμόνοια, ὃ τοῖς εἰρυνεύουσιν, εὐίχθων καὶ ἐχθρὸς τὸ θεῖον ταῦτα πρῖν, καὶ τοῖς εἰρυνωποῖς τὴν ὑπόθεσιν τῷ θεῷ παρέσθαι.

Περὶ ἀγαθοῦ ἔθπου.

ΣΤΕΦΑΝΟΝ βασιλείας τὴν ἀγαθὴν οὐκ ἐξ σινεΐδουσι, δι' ἧς κοσμήσῃς σεαυτὸν μάλλον ἢ τοῖς μυρίοις ἀγίοις ἐγκαλλωπίσασιν· ὃ γὰρ πλούτος, ἀπιστὸν τι χεῖμα ὃ εὐδολιαθόν· ἡ δὲ δόξα, πρῖν ἔρχεται· τὸ δὲ κέρτος, * ἐπ' ἔρχεται· καὶ αἱ ἡδοναί, ἀφ' ἑρρέοσι· μόνος δὲ ὁ ἀγαθὸς ἔθπος εἰς αἰῶνας συμπερικτείνεται, καὶ ἀθάνατον σε ποιήσῃ τῇ μνήμῃ, ἀεξίφάρμακον ὥσπερ τὴν σὴν ἄρετιν τοῖς μὲν σὲ χερσὶν ἰσχυρὸς, ὃ πόντος καὶ ἐπαμνεῖται ὃ μιμητὸς τῆς σῆς πολιτείας ποιῶμενος.

Περὶ τῷ κρατεῖν τῷ ἡδονῶν.

ΙΣΘΙ, τέκνον ἐμὸν, ὡς τότε σε κατ' αἰὶν τὴν ἀγῆλειαν βασιλέα οὐκ ἐλπίσονται, ὅταν μὴ μόνον τῷ ὑπὸ ἡκρῶν κρατῇς, ἀλλὰ καὶ τῷ ἡδονῶν ἀπασῶν ὀπικρατῇς. ἔγω γὰρ σοὶ γέφανος, τῆς βασιλείας σύμβολον· ἀλλ' ἔγω ὃ δικαιοσύνη τῷ πρῶτον σιῶδρομος· πορφύρεα δὲ σε κοσμήσῃ, ἐὰν ἡ σωφροσύνη ταύτη σινεπάρθῃ· καὶ τῷ ποδῶν σε τὸ ἐρυθρὸν τιμήσῃ ὑπόδημα

μα, ἐὰν αὐτοῖς πῶς φλόγα τῷ τύφῳ καταπατήσῃς· ἐκείνα μὲν γὰρ παροικαμένῳ σοι πῶς βασιλείαν χαρακτηρεῖται. ταῦτα δὲ καὶ τῆς αἰωνίου κολασσεως ῥύσεται, καὶ πῶς ἀθάνατόν σοι παροξενῇ βασιλείαν.

Περὶ λόγου τελείου.

ΛΟΓΟΥ τῷ τελειοτάτου πρῶτον ἐν ἀνθρώποις λίαν ὅτι μελῶς· δι' αὐτοῦ γὰρ ἡ ὁπτήριος * βασιλεία δέδεικται. γρ. ἔκστασις.
πῶς ἐπουράνιον τάξιν, καὶ ἀρμονίαν· λόγος γὰρ ἡγεμονία τῇ ἀνθρώπων πραγμάτων, ὅς παρὰ τὸν νόμον, συμπεριαιρῆται τὰ ἱμέτερα. κτήσασθαι οὖν τῷ λόγῳ τὸ χρῆμα, μὴ ἐνδεές, ἀλλὰ τέλειον. ὅθεν γὰρ κυβερνήτη πισυτέον τῷ σκάφοις πῶς σωτηρίαν, εἰ μὴ καλῶς κυβερνᾷν δέξειται. οὔτε δὲ βασιλεῖ βασιλικώτατα κρατεῖν, εἰ μὴ τῷ λόγῳ πῶς ἀσκήσιν τῷ πρακτικώτατου διεξέρχεται. λέοντι μὲν γὰρ τὸ ἄρχειν ἐν θηρίοις, ὡς ὁ * λόγος, ἡ διύαμις· ἀετῶς δὲ ἐν πετεινοῖς, τὸ ὑψιπετερές καὶ δραστήριον· ἀνθρώπων δὲ κατὰ γὰρ, ὁ λόγος πῶς ἐξουσίαν φέρειται. γρ. ὁ μῦθος.

Περὶ τῷ μὴ ἐπαίρεσθαι.

ΕΠΙ νίκης ἐναντιῶν * μηδέποτε ἐπαρθεῖς, μηδὲ ὅτι γρ. ἐναντιῶν.
πολεμίων συμφοραῖς γαυρίαμα κτήσῃ, μηδὲ ὅτι χαρῆς ὅτι πτωχὸς ἐχθρῶν σε, μηδὲ ἐχθροῦς δυστυχίαν ἑτέρου, μηδὲ ὅτι κροτήσεως ἐπὶ ἀπωλείᾳ ἀνθρώπου· κοινὴ γὰρ ἡ φύσις, καὶ τὸ μέλλον ἀόρατον. ὅρα οὖν τοὺς παρὰ σε, καὶ τότε μαθήσῃ τὰ μετὰ σε. πολλὰ γὰρ οἶδεν ὁ βίος παρὰ γινώσκοντα ἀμείβειν, καὶ τῷ παρελ-

ΒΑΣΙΛ. ΓΑΡΑΙΝΕΤ.

θόντων τὰ πάη τοῖς νῦν παροῦσιν ὑπ' ἀρχῇ διδασκαλία. μὴ
οὖν μέγα ἐπαρῆς, φησὶν, ἵνα μὴ μείζον πέσης. ἀλλ' ὅσδε τῷ
καθ' ὁρμυλῶν σοὶ ἑσπείων μηδὲν ὅλως ἴδιον λογίσῃ, καὶ ὅσδε-
ποτε τῷ ἀπευκταίων πειραδείῃ. ἀλλ' ὅτι δαίχρυσε μὲν ταῖς
ἀλλοτείας συμφοραῖς, συμπάθει δὲ πάχρυσιν ἀνδράποισ,
ἀνδραποπος ὦν καὶ αὐτός. τὰς δὲ ὅτι ταῖς νίκαις πανηγύρεας, ἀνα-
τήθει μόνω, τὰς τε αὖ δὴ γαρίτω, ἵνα καὶ ἐν ταῖς δὴ τυχαῖς δυσ-
χῶν, καὶ ἐν ταῖς δυστυχῖαις δὴ τυχῶν, τὸ ἀνδραποπος εἶναι μὴ
ἀπολήσῃς.

Περὶ ἀναγνώσεως γραφῶν.

ΙΝΑ δέ σε τὸ ἦθος ἀφ' πάντων κοσμήσῃς, μὴ κατ' ἐκὴν τὰς
τῷ παλαιῶν διεξέρχου γνώμας. πολλὰ γὰρ ἐν αὐταῖς
δὴρήσεις τὰ χρησιμα. καὶ πλέον πάντων τὰτε Σολομόντεια,
τάτε Ισοκράτεια. εἰ βέλῃ καὶ τὰ τῷ Ἰησοῦ τῷ Σιεράχ ἀφ' με-
λέτα βιβλίματα καὶ διδάγματα, ὡς ἐκεῖθεν καὶ πολιτικὰς καὶ
βασιλικὰς ἀρετὰς διδάμνους ἀναλέξασθαι. τὰ γὰρ ἄλλα πάν-
τα τῆς θεοπνύτου γραφῆς σωτήρια λόγια σωμασπνέεσθαι σοὶ
πάντως ἐπάναικες. ἐπὶ δὲ τέλος γένη τίω φρόνησιν, καὶ μετὰ τὸν
βασιλέα, καὶ πατέρα, καὶ παιδὸς τίω, δὴ φρονέας, καὶ αὐτός τότε
νῆδετῃν ἐτέρους ἀξιοθήσῃ. καὶ τὸ οἰκεῖον τέλος ἀνδραποπος ὦν,
μᾶλλον ὅτι γνώσῃ, ὅτι ὅσδεῖς ἀνδράποπων ἀναμάρτητος, ὅσδεῖς
ἀνδράποπων τίω τῷ βεβιωμῶν ἀφ' ἀβύσσου κρίσιν, ὅσδεῖς
ἀνδράποπων οἶδε τῷ βίβη τὸ ἀδελφὸν τέλος.

γρ. τῷ οἰκεῖν
βίβη.

ΤΕΛΟΣ.

Τοῖος ἔγω πάντων ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ἄριστος ἀνδράκτων,
Αἰχμητὴς κρατερὸς, χειροσθεὲς βασιλὴς.

Τοῖος ἔγω δ' ΛΕΩΝ, ΒΑΣΙΛΕΙΩ, πατεὶ εἰκάς,
Οὐ δέμας, ἄλλὰ φῦν καὶ φρένα καὶ καρδίην.

Φεδ. τῷ Μορέλλῳ.

BASILII IMPERATO-
RIS CONSTANTINOPOLI-
TANI EXHORTATIONVM
capita sexaginta sex, per
Acrostichidem,

AD

LEONEM *filium, cognomento Philosophum.*

In hoc Exhortationum libro, nunc primùm Latinitate donato,
omnia quæ ad boni & pij Principis officium spectant, accuratissimè
à prudentissimo Imperatore describuntur.

LVTETIÆ,
Apud Fed. Morellum Typographum Regium.

M. D. LXXXIIII.

EX PRIVILEGIO REGIS.

DE BASILIO MACEDONE.

BASILIVS Macedo, obscuro ortus genere, Venalis inter captivos Constantinopolim adductus, medici cuiusdam commendatione in Michaëlis Imperatoris, ad quem nobilis extat Nicolai magni Rom. pontificis Epistola, notitiam venit, à quo propter raras virtutes primum in Protostratorem, deinde in Cubicularium, denique in Imperatorem euectus est. Imperium optimè administravit, propositis passim decretis quibus iniustitia exterminabatur. Inter cætera pecunias publicas, quas Michaël largitionibus profuderat, repetiuit, publicata lege, ut qui pecunias nullis meritis ab eo accepisset, redderet. Plurima bella confecit, præsertim contra Saracenos & Manichæos. Leonem filium, cui hunc libellum dicat, in spem Imperij sanctissimè educavit, atque ita literis excolendum curavit, ut Philosophi cognomentum referret, & à patre inchoata perficeret, scriptis libris βασιλικῶν. Cùm imperasset annos viginti, in venatione à ceruo sauciatus, & equo excussus, paulo post interiit, sub annum Domini 886. Stephano S. Cathedrali Apostolicam adeunte, Photio Nomocanonis auctore Constantinopolitanam gerente, quando noster Occidens Normannorum, & Danorum luctuosis inundationibus obruebatur, Carolo Crasso Imperatore simul & Francorum Rege. Hæc è Zona-

ra, tom. 3. Cedreno, &
aliis historicis.

* *

BASILII IMPERATORIS CON-

stantinopolitani, Exhortationum capita sexaginta

sex, ad LEONEM filium, cognomento

Philosophum: quorum principes literæ

hanc efficiunt sententiam,

BASILIVS IN CHRISTO ROMANORVM

IMPERATOR, LEONI CARO FILIO, ET

IMPERII COLLEGÆ.

De literis. C A P. I.

ON A cum primis atque ad vitam rectè instituendam pervtilis res est literarum cognitio, non solum Regibus, sed etiam privatis hominibus: illis enim qui eam sibi acquisierunt, magnas affert comoditates & ad corpus & ad animū excolendū: hunc quidē studio sacrarum literarum, illud verò exercitatione bonorum operum. Quapropter, ô mihi dilecte LEO fili, ego qui & pater & regni sum socius, admoneo ut eam tibi Imperij ducem adsciscas, quæ & regnis ornamento est, & Reges immortalitate donat. Quemadmodum enim cū Sol super terram non lucet, obscura sunt omnia atque indiscreta: ita in animo nulla eruditione nullisque literis imbuto confusa atque inordinata iacent vniuersa. Capeffe igitur ingenij cultum ex literis cum virtute cōiunctum. Virtus enim sola ex ijs quæ ab homine possideri queunt, neque perire, neque amitti potest.

A ij

BASILII IMP.

De Fide. CAP. 2.

AM P L E C T E R E synceram in Christum fidem, quæ vitæ totius initium & fundamentū inconcussū est. Adora Patrem & Filium & Spiritum sanctum: Trinitatem consubstantialē, indiuisam atque inconfusam: vnum videlicet ac solum Deum: & crede verbi Dei in humana carne inter homines conuersationem, per quam ab hostili iugo peccati mundus liberatus est, sicut Ecclesiæ matris docet institutio. Hæc est fides bonorum omnium summa, hæc virtutum omnium perfectio. Hanc habe penes te quasi depositum quod nulla vi tibi eripi sinas. Ea te ab ipsis incunabulis educavit, eius ego ipse tibi magister extiti. Ne me quæso patrem amantem pudefacias. Debent enim pictores quidem corporum lineamenta, filij autem regum, quasi viuæ imagines, patrum virtutes referre.

De honore Sacerdotibus habendo. CAP. 3.

SA N A M habe mentem in iis quæ ad rectæ fidei doctrinam pertinent, & summo honore prosequere matrem tuam Ecclesiam, quæ te in Spiritu sancto lactauit, & tuo capiti, ad Dei per Christum laudem, imperij coronam mecum imposuit. Si enim quos natura tibi dedit parentes debes reuereri, multo magis eos qui te in Spiritu Dei genuerunt, omni pietatis officio debes colere illi enim duraturam ad tempus vitam liberis, per generationem, impertiuntur: isti verò æternam, per regenerationem, largiuntur. Honora ergo Ecclesiam Dei, vt tu vicissim à Deo in honore habere: & Sacerdotes eius reuerere, tanquā spirituales patres, & deprecatores pro nobis apud Deum. Honor enim qui Sacerdotibus habetur, ad Deum refertur. Et sicut propter te ministros tuos in honore habere iustum est: ita & propter

EXHORTATIONES.

3

propter Deum, Sacerdotes eius magni facere & in pretio habere, sanctum. Quemadmodum autem honor qui eis habetur ad Deum pertinet, ita eorum contumelia & contēptus, longè etiam grauiùs eius iram prouocat.

De supremo Iudicio & retributione. CAP. 4.

IMMOTA fide persuasum habet corruptioni obnoxium esse mundum, quippè quem ortum habuisse constat, sed post corruptionem rursus ad incorruptam integritatem esse reuersurum: nihil enim eorum quæ à Deo creata sunt, in nihilum vnquam abibit, etiam si peccati lapsus, & nos & omnem simul creatam naturam mortali dissolutioni adiudicauit. Ea autem ratione incorruptibilem esse mundum admittens, confitere etiam rediuiuam mortuorum suscitationem, & iustam expecta iudicationem omnium quæ quisque in vita sua gesserit: nihil enim mali impunitum Dei iustitiam effugiet, nihil boni non suo præmio coronatum latebit. Sic enim statuere apud te debes, neque interitura vnquam esse bonorum merita, neque malorum supplicia finem habitura, quoniam vtraque perpetuò duratura sunt, & neutrius finis vllus vnquam futurus est.

De Eleemosyna. CAP. 5.

LIMITEM mortis etiam mouet Eleemosyna, secundum id quod vulgo fertur, vitam quoque posse emi pecunia: quoniam se muneribus concuti interdum patitur Deus, ad vitam & salutem nobis indignis concedendam. Diuitias ergo caducas super terram spargens, immortales tibi coaceruas in cælo: ita tamen vt nihilominus etiam terrenas hîc insuper acquiras. Siquidem inexhaustus est beneficentiæ thesaurus: dum enim spargitur, colligitur: & dum donatur, recipitur: neque solum eos qui illum possident, facit hîc opulentos, sed illic etiam beatos.

A iij

De diligentia & vigilantia. CAP. 6.

IN mente semper habeto patris tui mores, & ad eorum exemplum vitam tuam studiosè componito: neque enim socordia vitam ociosè traducimus, neque in rebus gerendis ignauiter versamur: sed vt vita nostra pro viuâ imagine virtutis tibi proponi possit, sedulò agimus, inertiam in vitio ponētes, & laborem in laude ducentes. Caue autem ne præposterè atque importunè rebus vtaris: sed ita te compara, vt & præsentis vitæ commodis fruarè, vt mortalis: & futuræ bona consequare, vt immortalis.

De consuetudine utilium hominum. CAP. 7.

VERSARE assiduè cum medicis animorum, vt ipse animo valeas: ab eis enim discere poteris quas res expetere, & à quibus abstinere debeas: quibus cum hominibus consuescere, & à quorum consuetudine abhorre, & quo modo vitam totam dispensari oporteat, vt ne in frequentes morbos incidas. Si hanc institeris viam, ad solidam germanæque virtutis veros limites breuì peruenire poteris.

De Virtute. CAP. 8.

SOLA virtutis dotatio plus ornamenti affert regibus, quàm vniuersa quæ mundus hîc habet grata & delectabilia. Nam forma & decor aut morbo, aut certè ætate flaccescunt. Opes, ignauia & voluptatum plerumque sunt fomites. Robur, corpus quidem victoriis honestat, sed animi luminibus obstruit. Virtutis autem acquisitio quibus contingit, & diuitiis & nobilitate generis est potior atque vtilior: & quæ aliis fieri non posse videtur, illa cum Dei auxilio ad faciendum expedita subicit oculis.

De

EXHORTATIONES:

4

De cupiditate. CAP. 9.

IMPO^TENTI cupiditate formosi corporis vide ne vnquam capiaris: nam illud qualecunque est quod tibi placet, tantumdem terræ est: & quod modò tibi speciosum videtur, post paulò exiguum pulueris erit. Ergo neque generositatem corporis laudibus efferas, neque infelicitatem despicias, neque forma captus tenearis, neque deformitate auertaris: sed animi pulchritudinem intueri, & mente animum ama: ille enim demum verus est amor & immortalis, qui non simul atque potitus fueris, abit euanidus, sed quò plus potiaris, eò adolefcit magis.

De virtute morum. CAP. 10.

NV^MINIS beneficio regnum accepisti: sollicitè custodias illud, quasi depositum fidei tuæ commissum, vt incolume conserues. Caue autem ne illius malus custos, degeneris aliquid atque indigni committas: Sed sicuti cæteris prælatus es, vt omnibus imperares, ita contende vt virtute quoque cæteris antecellas: virtus enim omni principatu omnique authoritate præstantior est. Si ergo dignitate quidem reliquis præstas omnibus, virtute autem ab alio præcelleris, imperator es in eo quod minoris excellentiæ est: in eo verò quod præclarius est, imperator non es, immò alterius imperio iubes. Ne sis ergo veluti supposititius atque adulterinus dominus, cum te alius præstantior reperiatur: sed verus Imperator, cum cæteris omnibus virtute antecedas.

De temperantia. CAP. 11.

CONCEDET tibi Deus victorias & triumphos aduersus hostes, cum ipse aduersus perturbatos animi motus

trophæa & titulos erexeris : qui enim inuisibiles hostes deuicit, eum visibiles etiam posse vincere necessario consequens est. Sed quem voluptates superare, vt vile mancipium, & transuersum ad se rapere valent, numquam Deo lubebit eum victoriæ honore condecorare : qui verò victoriam de libidinibus & aliis animi perturbationibus partam voluntariis laboribus coronauerit, is, in certum argumentum futuræ postea retributionis æternorum bonorum, etiam in hac vita de inimicis victoriam à Deo quasi debitore concessam iure suo referet.

De fidelibus amicis. CAP. 12.

HABE maiorem animi lætitiā ex amicorum erga te studio, quā ex parentum & genere propinquorum : nam cōsanguineorum amicitia non à virtute, sed à natura proficiscitur, ita vt ne voluntaria quidem meritò censeri possit : sed amicorum beneuolentia, à virtute & iudicio nascitur : & illa quidem naturam, hæc autem Deum habet authorem. Verum vbi quid opus est, longè maior habenda ratio morū est, quā sanguinis : & iudicij, quā necessitatis : nam propinqui sæpenumero etiam exiguæ pecuniæ causa parētibus insidias moliuntur : veri autem amici totius mundi diuitias nihili facientes, etiam vitam ipsam præ amicorum salute & charitate vilem habent.

De fortitudine & prudentia. CAP. 13.

ROBVR corporis magni facito, atque in pretio habeto, si cum prudentia coniunctum est : quantum enim prodesse cum prudentia, tantum nocere absque ea solet iis qui sunt eo præditi. Vis enim cōsilio temperata, hominem figurat : si verò amentię comes est, bestiam ratione carentem depingit & format. Proba ergo eos qui prudenti robore,
non

EXHORTATIONES.

5

non eos qui vesano vtuntur: siquidem vis cum amentia coniuncta temeritas, cum prudentia verò fortitudo appellatur.

De Modestia. CAP. 14.

IN te propitium si Deum habere vis, ipse subiectis tuis esto propitius: nam etsi aliorum Dominus constitutus es, ipse tamen etiam seruus es. Dominum enim habemus vniuersi, cum videlicet qui rerum omnium dominationem manu tenet: totius autem humani generis vnus & idem author & propagator est, nempe limus terræ, etiam si alius puluis aduersus alium intumescimus. Tu igitur qui nunc sublime elatus puluis es, memento quantumcumque modò emineas, futurum aliquando vt ad terram deprimaris: ita numquam aduersus humiliorem puluerem animo effereris. Recordare peccatorum quæ aduersus Deum commisisti, ita fiet vt faciliè obliuiscaris peccatorum proximi aduersum te.

De Prudentia. CAP. 15.

SVMMO quidem in honore & pretio apud omnes est prudentia, & ab omnibus vehementer expetitur: omnes enim eam laudant, vt bonam, sed non omnes laborant vt eam adipiscantur: quò fit, vt rarò qui ea præditus sit inuenire possis. Tu verò da operam, non solum, vt eam cõtubernalem habeas, sed etiam si quis est qui illam teneat, vt cum tibi adiungas, in pretio habeas, & cum illo frequens nocte dièque verseris: ille enim solus animum tuum iuuare plurimum poterit, & quæ tibi plerumque in angustis rebus inexplicabilia videbuntur, ea per illum, Deo iuuante, expeditè perficies. aut enim te prudentem esse oportet, aut vti consilio prudentum: in quibus, quasi in solio suo, Deus conquiescit.

Inscriptio
Græca, De
veritate &
mendacio,
videtur suppo-
sita.

† *De vita & oratione.* CAP. 16.

TVI mores eiusmodi sint, ut fide digniores habeantur, quam sermones, quod te non solum loquentem, sed tacentem etiam revereantur homines: neque eos tibi assume qui verbis probi, factis ea non confirmant. sunt enim nonnulli, qui cum honestissime loquantur, turpissime viuunt. Caue ergo ne aut tu similis eorum sis, aut eis similes tibi adiungas: sed eos elige, & tibi in contubernium adhibe, qui suos mores non honestant verbis, sed verba potius cōdecorant moribus. Et quæ te facere pudet, ea dicere te quoque pudeat: & quæ dicere pudor vetat, ne cogitare quidem lubeat.

De studio sacrarum literarum. CAP. 17.

OFIII, quemadmodum teneræ plantæ fontibus irrigatæ virescunt, florésque & fructus ferunt: ita mens tua sacrarum literarum studiis irrigua, magis ac magis augetur ac pro fructibus egregias virtutes producit. nam corpus quidem saginatur cibis, qui alius super alium infarciuntur: animus verò, sanctis sermonibus alitur ac vegetatur. Sed hoc interest, quod cibis ille corporis, palato demum ac linguæ suavis, & corruptionem auget, & à corruptione augetur, & in corruptionem tandem abit: Animi verò alimentum sempiternam menti affert lætitiā, & incorruptionem parit, & ad immortalitatem deducit. Meditare ergo per omnem vitam ita frugiferos sermones, ut tantis eorum fructibus perfruaris, & regnum tuum sapienter administres.

De Consilio. CAP. 18.

RES nulla securior est quam sapiens consilium, nihilque periculosius quam inconsultò rem ullam aggredi: ut
ergo

ergo tutò facias quæ vis, velis antea consultare quæ facis: post factum enim consulendi locus amplius non est: sed post initam consultationem mutari etiam licet consilium. Anteigitur quàm quidquam aggrediaris, etiam atque etiam considera, quò res ea quam suscipis euadere queat: atque ita demum ad illam accingere. In consilium autem eos adhibe, qui rebus suis benè consuluerunt, & eas benè administrarunt, non eos qui per inopiam consilij res suas malè gubernarunt. qui enim suis rebus malè prospexerit, nunquam benè prouidebit alienis. neque verò communica cum imperitis earum rerum de quibus consilium capis, neque cum iis, quos adulari tibi senties: illi enim, vt cæci, ignorant tibi consilium dabunt: hi autem etiam errata tua laudabunt. sed eos potissimùm in consilium assume, qui & scienter de iis rebus loqui possint, & de tuis erratis confidenter te reprehendere soleant: illi enim demum soli digni sunt, quibus & amicorum & consiliariorum locus fidatur.

De Castitate & Temperantia. CAP. 19.

O MNI labe impudicitiae purum conserua, non solùm corpus, sed etiam animum tuum. Quemadmodùm enim impudica vita à Deo nos separat: ita in castitate transacta, nos ei conciliat. Sit ergo lux tua splendida & clara in oculis tuorum: & esto perfecta imago virtutis iis qui sub tua ditione viuunt: nisi enim pudicitiam ipse seruaueris, qua fronte eos qui tuæ dominationi subiecti sunt, ad eam seruandam cohortaberis? nam quæ facientem te viderint, eadem quoque permitti sibi facere interpreterabuntur: solent enim ad exemplum Principis mutari subiecti. Sicut ergo, nisi in animum induxeris benè vitam instituere, grauis detrimenti causa subiectis eris: ita si pudicitiam cum cæteris virtutibus colueris, salutis author vniuerso tibi subiecto populo fuisse videberis: & eam inde mercedem referes, vt non solùm te Deo dignum, ac placentem, sed eos etiam, qui tibi obediunt, præstitisse iudicaris.

BASILII IMP.

De pietate erga parentes. CAP. 20.

MANVS meæ imposuerunt capiti tuo coronam imperij à Deo delatam tibi. Redde ergo donatori munus eo dignum. Honora Deum, qui te honorauit, per honorem quem patri tuo deferēs: me autem honorabis, non eodem penitus modo, quo subiecti faciunt, nēpè aut genua flectens, aut latus meum stipans, aut mihi benè precans: ista enim princeps viro & rege non satis digna sunt: sed potius virtutem omnem exercens, tēperantiam colens, mores tuos exornans, literarum studia capeffens, quibus animi iuuenum excoli solent: & vt in summa dicam, ita te comparans, vt terreno hoc imperio dignus habere, & imaginem Regis cælorum in terris referas. Is enim solus meritò vocabitur imago Dei, à quo in regni solio collocatus est, qui omnimodam virtutem amplexatur. Isque optimo iure secūdo loco post Deum, à subiectis amabitur: & tanquam de se, deque suis optimè meritis, omni honore dignissimus habebitur.

De Iustitia. CAP. 21.

AD MINISTRATIONEM regni, vt omni reprehensione vacuam præstes, quæ in aliis reprehendis, ipse facere ne audeas: sunt enim ferè subditi acerrimi ad examinandas principum suorum actiones. Si autem hæc diligenter obseruaueris, duo ista maximi momenti bona inde consequeris: te enim irreprehensibilem aduersus omnes omnium calumnias custodies: & subiectos tuos non dicendo solum, sed etiam tacendo, virtutem omnem exercere docebis. Si verò alia dices, alia facies, habebis conscientiam tuam, quæ te continenter accuset: E contrario si bona dicens, similia facies, habebis eos qui vitam tuam examinare volunt, & testes & laudatores ac imitatores, sine vlla simulatione, tuæ probitatis.

De

EXHORTATIONES.

7

De beneficentia. CAP. 22.

NON te lateant mores cuiusque eorum, qui à te munera postulabunt, aut honores ac dignitates ambibunt: cumque satis exploratos & perspectos habueris, benefac duntaxat bonis: ab eis enim perpetuam recipies beneuolentiam, quæ nullo vnquam tempore vacillatura sit. beneficium enim apud virum bonum collocatum, thesaurus est nullis raptoribus obnoxius, qui multiplicem collatori refert gratiam: qui autem improbo benefacit, serpentem in sinu alit, isque aliquantisper ipsius calore fouetur, sed oblata occasione, venenato morfu benefactorem suum remunerat. Sicut enim canes alienis etiam cibum offerentibus oblatrant: ita homines peruersi perinde eos qui benè de ipsis merentur offendunt, atque eos qui malè. Bonos ergo beneficiis tibi deuinciens, te ipsum quodam modo multiplicem habebis, nempè vitam vnā, multis circum oculis multisque vigilantibus amicis custoditam.

De Amicis. CAP. 23.

OPTA tibi eos amicos, & intimos familiares, qui sanctè cum aliis amicitiam coluerint, & aliis dominis fidelem operam nauauerint: quod enim aliis præstiterunt, idem etiam præstare tibi non grauabuntur: & qui bonus erga veteres amicos extiterit, bonus erga te etiam futurus meritò credetur. qui autem prioribus amicis aut patronis ignauus atque inutilis antè fuerit, vix vnquam postea bonus erga te atque utilis erit.

[†] *De contemptu pecuniæ.* CAP. 24.

XCELSVM atque inuictum principis animum, non adeò magnitudo dignitatis ostendit, ac pecuniæ contemptus: in eo enim generositas animæ eius elucescit maximè: pecuniæ autem cōtemptus non in eo cernitur, cum in saccos inutiliter congeritur, &

*Hoc integrum
caput deeras
in exemplari,
quo primum
vsi fuimus:
quocirca eius
in hac Acro-
stichide latina
rationem non
habuimus.*

BASILII IMP.

seponitur, sed cū largē & copiosē in vsus necessarios expenditur. Necessarius autem vsus nummi, Regi præsertim, plusquam aliis, in promerendis amicis, vindicandisque inimicis versatur: quorum vtrumque rectē facere, is demum verus est pecuniæ sumptus. Si ergo tu in omnibus excelsō animo esse vis, esto præcipuē in mentis inductione pecuniæ contemptor. Neque enim ipsa tua pecunia propriē tua solius est, sed communis seruorum tuorum, & inopum atque hospitem. Fac te igitur, vt beneficū propriē exhibeas, in eo quod commune est: atque ita demum excelsō animo eris, & prudentiæ laude omnibus conspicuus.

De Ebrietate. CAP. 25.

REFUGE comestationes, in quibus indulgetur poculis. ebrietas enim inimica est prudentiæ: vbi enim mens à vino opprimitur, idem ei contingit quod imperitis aurigatōribus, qui cū regere currum nesciant, & se & suos equos huc atque illuc circumagunt, & spectatōribus magnos risus excitant. quando autem mens ita affecta, itaque oppressa est, fieri nequit, quin animus totus magno in æstu, magnaque in fluctuatione versetur.

De amico comparando. CAP. 26.

VB I voles faciliē quemlibet amicum tibi comparabis, si de eo absente bona quædam dixeris coram aliis, quos ei renunciaturos esse non dubitabis. initium enim amicitiae ferē laudatio est, inimicitiae verō vituperatio. Et quos iam habes amicos, eos si magis deuincire tibi voles, lauda absentes coram aliis eorum amicis: nam ita videberis præsentes etiam laudare in absentibus. Explora autem amicos in angustis & aduersis rebus: feliciū enim multi sunt amici. Sed eos amicos veros iudicato, qui te non lucri causa diligunt, sed propter ipsam amicitiae virtutem: alia enim amicitiae species quæ tempori seruit, non tam amicitia, quàm negotiatio

negotiatio & mercatura quædam esse deprehenditur.

De opibus & auaritia. CAP. 27.

MAIOREM in molem euehendæ Reipublicæ causa quæ suscipies, eorum gratiam facere ne dubites. Rem autem publicam optimè administrabis, si pecuniæ publicæ curam diligenter habebis, eique iustis rationibus colligendæ studebis, non ex oppressione, neque ex lachrymis subditorum corradendæ. Pecunia enim si iustè cogitur, possidenti multum affert emolumenti, & neruos imperio addit: quæ verò ex lachrymis subditorum atque ex iniquitate corrasa fuerit, etiam iustè collectam dissipabit: attrahet enim Deum, qui iustitiæ leges condidit, ad vindicandam iniuriam. Ignis verò non ita celeriter paleam consumit, ut malè & iniustè congestæ opes, etiam iure partas in perniciem secum abripiunt.

De Lenitate & mansuetudine. CAP. 28.

IN subiectos tuos ne crimonosus sis & querulus: molesta enim res est. neque in communi consuetudine promptum ad alios reprehendendos te ostendas: odiosa valde res est. neque risum immoderatè effusum ama: malè morati enim hominis est. sed esto lenis & mansuetus in eos qui offenderint: clemens in castigationibus delictorum: grauis moribus, mitis sermone, facilis aditu, affabilis congressu. hæc enim omnia subiectis amabilem te reddent, & patrem potius quàm regem appellari facient.

De Veritate & mendacio. CAP. 29.

MAXIMI pendito & veracem te esse in sermone, & veraces homines in familiaritatem admittere: ita enim firmus & constans in omnibus & factis & dictis æstimaberis, & veram ac non suspectam tuorum erga te beneuolentiam re-

tinebis: Si autem vanitatis & mendacitatis in suspicionem veneris, indigna facere imperatoria Maiestate, qua auctus es, conuinceris, efficiesque vt subiecti semper formidolosi, rerumque omnium incerti & titubantes vacillent. quantum enim veritatis oratio amabilem hominem reddit, tantum mendacij deprehensa, aut etiam suspecta, odiosum qui ea vtitur facit.

De Magistratibus. CAP. 30.

PRÆSTANTISSIMVS Medicorum ille est, qui accommodatas cuique morborum generi nouit adhibere curationes: & Rex optimus, qui eos instituit Magistratus, qui à suis subiectis omnem iniuriam arcere ac propulsare queant. Sicut enim equisonis virtus propria est, equi cuiusque nosse præstantiam: & venatoris intelligere quantum quisque canum cursu valeat ad persequendas feras: ac Imperatoris milites suos cognoscere, & qua quisque eorum fortitudine sit perspectum habere, vt in instruenda acie intelligat quo quemque loco debeat collocare: ita boni Regis est subditorum suorum mores, animos, actus & sententias perdiscere, vt de singulis edoctus, vnumquemque sciat suo ordine disponere: ac prauos quidem & pestilentes homines à republica extorres eiicere: Probos autem & veritatis amantes, honoribus & publicis muneribus præficere.

De consilij constantia. CAP. 31.

ESSE sibi perpetuò consentientem, hominis est grauis & cordati: quemadmodum pugnare secum & dictis & factis, hominis est leuis, omnique reprehensione digni: nec longè abest à notatione degeneris animi nulliusque iudicij. quæ ergo meditaberis aut dicere aut facere, caue ne incōsideratè proferas, ne vsquam minus tibi constare deprehēdaris: radix enim & origo eius mali, est inconsulta temeritas: Si autem consultò omnia & dixeris & feceris, radicem illam
sapienter

EXHORTATIONES.

9

sapienter præcideris, & numquam à te diffidère comperieris.

De bonarum legum obseruatione. CAP. 32.

REFERANT mores tui legem viuam, non scriptam, subiectis: ita enim immortalem regni tui memoriam posteris relinques, si & ipse bonis legibus antecessorum obsequaris, & in administratione Reipublicæ, eas numquam prætergrediaris: & quæ subditos obseruare coges, ipse multo etiam magis ea seruandi legem necessariam tibi dices. Si enim positas à maioribus leges in Republica gerenda repudiaueris, nec minores edictis tuis, quasi oraculis, postea obsequentur. ita fiet vt edicta principum alia ab aliis inuicem subuersa, confusione ac perturbatione, Rempublicam totam impleant: qua ex iuris euerfione, sæpe antehac vsuuenit, vt nationes totæ in extremam perniciem præcipientes abierint.

De perditis hominibus. CAP. 33.

AREIPUBLICÆ muneribus perditos ac sceleratos homines extorres esse iube, neque vllam imperij tui partem illis committe, ne & ipse similis eis esse, ac improbis eorum factis gaudere videaris: nam quæcumque mala illi perpetrauerint, eorum causas tibi adscribent, teque peruersæ voluntatis eorum participem esse iudicabunt. Et quod grauius est, scelerum ab illis commissorum rationem Deo reddere te oportebit: perditorum enim hominum promotio, certa condemnatio est eorum qui illos prouexerunt: & scelerata eorum facta illis attribuuntur, qui eos prouexerunt. Vide ergo vt bonos viros ad honores, & munera publica promoueas, vt bona de factis eorum fama gloriam tuam augeat, cum subiecti præclara eorum gesta tibi adscripturi sint. Est autem à populo consentiente profecta laus, multis magnisque opibus longè præstantior.

C

De Misericordia. CAP. 34.

THESAURVM pecuniæ ama, non voluptatis, sed necessitatis causa: nempè vt aut egentium inopiam subleues, aut iis qui pro te mori parati erunt, sumptus suppedites. aliorum enim vrgens pecuniæ cupiditas non solum emolumentum nihil affert, sed magis etiam detrimentum parit. Opes enim, quæ virtutis ergo non coaceruantur, vitiorum ferè ministræ sunt: quæ autem ad virtutis officia comparantur, possessorum animis & corporibus iuuandis magnas afferunt vtilitates, cum aut egenis copiosè erogantur aut fortibus & fidelibus amicis impenduntur: vtrumque enim beneficentiæ officium est, etiam si alio atque alio nomine inscribantur.

De amicorum charitate. CAP. 35.

OMNIVM potentissimum vinculum est amicitiae charitas: nihil enim est in rebus humanis, quod cum amico fideli permutari possit. Constantè ergo amicitiam serua omni & tempore & loco, cum iis quos veros amicos semel expertus fueris, vt & illi sine vlla titubatione aut suspitione mutuum erga te animum gerant. Et ne vnumquam animo ingratus sis: pars enim pietatis est, benè merentibus gratiam referre: qui verò ingratus est, ipse sibi infensus est: relata enim gratia augetur & multiplicatur referenti: non relata autem, etiam quam habuit antea perdit. Dum ergo te gratum exhibueris, multos habebis tui demerendi cupidos ac studiosos: ingratus autem simul atque deprehensus fueris, nullum amplius habebis, in cuius beneuolentia acquiescas, & quocum lubenter ac iucundè viuere possis, etiam si omnes simulatam erga te animi propensionem præ se ferant.

De ser-

De sermone & silentio. CAP. 36.

RETEGENDIS hominum moribus & ingeniis solers & consideratus esto : quosque perspexeris animo & voluntate bona esse, eos tibi adiunge : quos autem mala, auersare. Sed quidquid erit quod foras enunciare voles, apud te prius diligenter considera, ne lingua cogitationem antevertens, prepostero ordine agere exprobretur. In cœtu enim hominum antequam aliquid dicas, in tua potestate est cogitare, si fortè post primam sententiam alia tibi melior succurrerit: vbi autem semel effutieris, non poteris honestè contradicere ijs quæ antea dixeris, nisi sermones tuos omnium reprehensioni patere volueris. Dicere autem oportebit aut ea quæ planè scies, aut ea quæ temporis ratio postulabit : de reliquis omnibus filere satius erit quàm loqui.

De Eleemosyna. CAP. 37.

LARGIRE copiosè misericordiæ stipem egentibus, vt ipse tibi misericordiam allicias à Rege vniuersorum Deo. nam in eo præcipuè versatur pietas, si tua non habentibus benignè impertiaris. Eum ergo tibi diem periisse existimato, in quo nemini benefeceris, pro beneficiis, quæ à Deo illo die acceperis. Exerce igitur eleemosynam liberaliter, vt eam vicissim à Deo recipias. Præbe aures tuas accliuēs supplicum precibus : & vultu hilari anteuerte eorum supplicationes : misere lachrymarum viduæ, & gemitus orphanorum : caue eos repellas : quæ enim fecerimus, eadem & patiemur : & sicut audiemus, ita & audiemur : & sicut videbimus, ita & videbimur. Qualem ergo precaris habere Deum erga te, talis ipse sis erga subditos tuos : qua enim mensura mensus fueris, eadem reponetur tibi.

*Momentanea & caduca esse omnia quæ hîc
sunt. C A P. 38.*

EXISTIMA, fili, vitam istam nihil fixū, nihilq; stabile aut perpetuum habere : nam subinde res aliter atque aliter variatur: & rotæ in morem quæ circūuoluitur, ea quæ sursum sunt, deorsum feruntur, & quæ deorsum iacent, sursum euehuntur. quapropter neque secundis rebus extollere, neque aduersis deiicere, sed vtraque in fortuna constans esto, & invariabilis: vnum hoc tibi proponens semper, benefacere, cætera Deo committe: neque cū secunda fortuna vteris, metu aduersæ à superba elatione retrahere, neque cū aduersa, spe melioris à præcipiti deiectione releuare. hoc enim exigui animi est, & non regia virtute subnixi: & quod futurum est videri nequit. Neque ergo tristi ac abiecto, neque renidenti & procaci vnquam vultu in publicum prodi: ita enim grauis & prudens existimaberis, & quæ vtrinque imminet errata vitabis, neque curiosè maledicis vllam ansam præbebis obloquendi de iis quæ tibi accident.

De diligentia. C A P. 39.

OBSTRINGE te huic necessitati, vt omnia tibi oculis inspicienda esse ducas, & nihil non inspectum prætermittas. quippè imperator cū sis, in terris quidem neminem superiorem habes, qui te cogere valeat: sed Regem habes eum qui dominatur in cælis, cui sicut omnia curæ sunt vt Deo, necesse quoque est tibi curæ esse vt Regi: nihil ergo per socordiam neglectum prætereas, cū te scias esse sub Deo. Quemadmodum enim ea quæ à te diligenter inspecta administrantur, inde multum emolumentum capiunt: ita quæ non inspecta neglectim prætereuntur, in magnam perniciem labuntur: etsi omnibus in rebus non paruum est quod parum abest, præcipuè tamen Regibus sapiens hoc dictum optimè quadrat & conuenit.

De Custod-

EXHORTATIONES.

II

De Custodia. CAP. 40.

NVLLA Regij corporis melior est custodia, quàm subditorum beneuolentia, Deo iuuante: cùm ita sunt omnes ab eo beneficiis affecti, vt nullus ab eo tyrannici quidquam sibi metuat. Sed quemadmodum imperium oportet ab insidiis inimicorum seruare sartum rectum: ita & à perturbationum incursionibus inoffensum: vtrumque enim insidiarum nomine continetur, & ab vtroque magnum impendet periculum. Sed corporibus structæ ab inimicis insidiæ, mortis temporariæ discrimen afferunt: aduersus autem animos à perturbationibus comparatæ, pœnam secum attrahunt, etiam post mortem, immortalem.

De Regno Dei & rebus caelestibus. CAP. 41.

ISTAM regiam multi reges quasi inquilini habitarunt, sed pauci regnum caeleste, quasi domum suam, tenuerunt. Tu verò, amantissime fili, enitere non solum regno isto terreno rectè defungi, per omnem morum probitatem: sed etiam caeleste velut hæreditario iure consequi, per omnimodæ virtutis exercitationem. hodie enim tua sunt ista palatia, crastina die tua fortasse non erunt, & perendie alterius fient: ac post perendinum diem alius adhuc post alium: ita vt nullius vnquam sint propria: nam si multos vicissim permutant dominos, tamen propriè nullum legitimum habent. Quoniã ergo nos aliis cedere oportet istinc dominationem, properemus per iter virtutis illò vbi regnum est, nec morti nec vicissitudini obnoxium, cùm cætera omnia defluant ac prætereant.

De memoria Dei. CAP. 42.

CONSCIENTIAM tuam si pro lege habueris, & quæ pati ipse nolis, numquam alios pati permiseris, nullius

C iij

numquam peccati reprehensionem sustinebis: & si Deum in omni actione inspectorem & cognitorem, sicut est, esse tibi persuaseris, numquam neque palam neque clam peccabis. nam etsi alios latere videberis quæ secretò facies: at conscientiam certè tuam, & Deum ipsum, qui usque in abditos animi sinus ac recessus intuetur, reuerberis: homines enim ea quæ corporis sunt vident: at ea quæ in fundo animi latent, solus Dei oculus, quem nihil latet, penetrat. sicut enim cum Sol lucet, sub dio nihil occultum esse potest: ita inspiciente Deo, nullæ actiones occultæ & secretæ esse possunt.

De corruptione munerum. CAP. 43.

A VRO & muneribus venales honores & dignitates caue ne habeas: sed eas dignis largire gratis: qui enim Magistratum pretio emit, subiectos illi Magistratui multo magis emit, ut muneribus quæ dedit fretus, ipse audacius munera capiat. Proba ergo atque explora priùs diligenter, atque ita demum ad honores prouehere eos qui sine muneribus ambibunt, si vis à republica omnem sordium & concussionis labem exulare. nam qui dat, ut Magistratum capiat, quæstum sibi à Magistratu captat: dat enim ut ius capiendi habeat, contra leges hoc agens, ut nullis legibus teneatur. Qui enim Magistratum mercari didicerit, is numquam munera capere dediscet, & sine muneribus aliquid facere numquam volet: te autem concussionis & sordium habebit magistrum, quem debuerat habere vindicem: neque ipse solum munera capiet, sed eos etiam qui sub ipso erunt, munera capere coget.

De iniustitia. CAP. 44.

REPREHENDI grauiùs meretur, qui sciens iniuriam fieri finit, cum prohibere possit, quàm qui ipse iniuriam facit. Cum ergo ad te accedet qui iniuriam passus erit, vide ne querimoniam & afflictionem eius contempnas, ne occasionem

occasionem des eis qui aliis iniuriam facere parati erunt. Qui enim læsus iniuria est, à tua solius spe dependet, & te qui vindicare debes illatam iniuriam violatori suo opponens, persequitur eum à quo iniuria violatus est. Oportet ergo supplicem, qui apud te conqueritur, ius suum obtinere: ius enim est, vt omnis iniuria compescatur. Si verò iniuriæ connuebis, & eum qui læsus erit despicias, eum autem qui fecerit inultum abire sines, tu qui solus vindicare & debes & potes, quid reliquum spei erit misero illi quò confugere valeat? & à quo amplius vindictam expectabit, nisi à Deo, qui à te rationē iniuriæ neglectæ reposcet. Ius igitur reddito ei qui iniuriam passus est, & iniuriæ authorem pro merito vindicato, ne conniuentia tua videaris cum iniuriam facientibus ipse quoque iniuriam facere, & alienæ iniuriæ te ipsum reum instituere.

De Immortalitate. CAP. 45.

O BNOXIVS es morti corpore, sed animo permanebis immortalis. in iis ergo quæ corporis propria sunt, mortale sapias: in iis verò quæ animi, immortale amplectere: mūdum istum corruptibilem corpore mortali: animo verò beatitudinem æternam atque incorruptibilem, quasi immortalis. etsi enim modò in sublime solum elatus es, post aliquārum tēporis tamen ab eo descendis: & si totum orbē terrarum tuæ ditioni subiugaueris, post mortē tamen nō amplius quàm pedes quatuor & semissēm occupabis. Proinde cura regnū hoc terrenum, quasi mortalis: sed enitere vt immortale acquiras per virtutum adeptionem, quasi immortalis. propterea enim terrena potētia donatus es, vt per eam cælestē atque æternam dominationem acquiras.

De Magistraribus. CAP. 46.

F A C eandem habeas de tuis subiectis, quam habes de te ipso sententiam: & da operam, quo ad eius fieri

poterit, vt tuam illi ament dominationem. Illi enim soli iucundè regnant, qui subiectos suos diligentissimè curant: ita vt eos qui digni sunt honoribus & beneficiis augeant, eos verò qui non sunt, minimè lædant. Boni ergo principis existimationem ita potissimum consequeris, si suum cuique locum & gradum seruaueris: & eis quidem, qui cæteris præesse atque imperare digni erunt, præfecturas commiseris: eos autem, quibus parere melius erit, ita temperabis, vt neque præfectos suos offendere, neque ipsi vicissim à suis præfectis lædi possint. Da igitur operam, vt vnumquemque exploratum & perspectum habeas, & vt cuique commodum magis erit, de iis qui præesse, & qui obedire debebunt, sapienter statuas, ne cerui imperent leonibus, sed magis leones ceruis.

De Pace.

CAP. 47.

INIMICITIARVM & litium omnium occasiones si præcideris, atque à Rep. expuleris, omniaque pacare studueris, & subiectos quieti studere, & charitatem inter se mutuum habere docueris: beatum te absque magno labore reddideris: id autem fiet, si inquietos homines, & inimicitias inter ciues ferentes extorres abire iusseris: pacis autem amantes & quietos tibi adiūxeris. Filius enim meus, id est Regis terreni, cum sis, si monitionibus istis obsecutus fueris, cælestis Regis filius per gratiam vocaberis: diuinæ tibi consanguinitatis dignitatem adipiscens, & te pro vero Christi discipulo gerens: qui cum ipse mansuetus & mitis sit, Beati, inquit, pacifici, quoniam filij Dei vocabuntur.

De Laude.

CAP. 48.

LAUDA ex familiaribus, non eos qui tua omnia & facta & dicta probabunt, sed potius eos qui peccata interdum tua reprehendent: eos enim ego & amantiores & sapientiores esse iudico. semper enim veritas mendacio præferenda est. Et quos sapere & tibi benè velle intelligis, eis libertatem ingenuè

ingenuè tibi loquendi concedes: ita habebis quibuscum de rebus, quas ignoras, optimum consilium capere possis: & ad hunc modum si te comparaueris, cognosces non eis qui artificiosè adulantur, sed iis qui cum beneuolentia sincera seruiunt tibi, adharendum esse: horum enim vtilitate, & illorum perniciè explorata, ab istis cauendum, illis autem acquiescendum esse iudicabis.

De sui cura. CAP. 49.

IVVENTVTEM tuam exorna, non coronis ex ludicris certaminibus aut corporum exercitatione quæsitis, sed moribus virtute excultis: neque naturam tuam finas simul totam dissolui: etsi enim corpus morti obnoxium sortitus es, at animum mortalitatis expertem habes. Connitere ergo vt per boni nominis memoriam immortalitatem consequaris: gloriosam autem nominis tui memoriam relinques, si eos qui talem reliquerunt imitaberis: ita vt mediteris semper bona dicere, & consuegas similia facere: & quæ sapere dictis indicaueris, eadem factis exercere curaueris.

De Commiseratione. CAP. 50.

OMNIS corporis vmbra est semper comes: ita semper hominem peccatum consequitur: natura enim humana valde ad labendum est procliuis, & ad cadendum prona. Esto igitur errantibus lenis: & iustitiæ admisce humanitatem. nam si officij tui est ab errantibus exigere rationem, ipse Deum habes censores, qui à te quoque peccatorum tuorum rationem reposcet. proinde per vnumquemque diem ita tibi ipse denuncia: Vt aliis peccata remiseris, ita à Deo remissum iri tibi spera. Cum ergo tibi præiudiciū ipse facias, remitte debentibus debita, vt & tibi remittantur tua. quæ enim conseruis tuis feceris, eadem à communi domino recipies, & quo iudicio alios iudicaueris, eodem & ipse iudicaberis.

E GENTI aurem tuam acclina, ei que placidè responde: etsi propter regni terreni celsitudinem, facilis aditu omnibus non es: at propter regni cælestis spem, accessus ad te pateat omnibus. consolare mœrentes: si non donis, at certè placidis & lenibus verbis: nam vel vnum principis verbum pluris est, quàm multa munera: & dictum vnicum ad consolandum efficacius ac valentius est, quàm res aliæ sexcentæ: non enim tantum valet pecuniæ copia ad reficiendum animum dolentem, quantum blanda & lenis oratio principis. ea via est ad conciliandum tibi citra vllos sumptus omnium benevolentiam, qui ex eo te Patrem patriæ, potiùs quàm Dominum, prædicabunt.

T ENERI te scito eodem modo referre gratiam Deo, quo beneficia ab eo suscepisti, vt ne quasi inuitus creditori debitum soluas, sed pro acceptis gratis duplices vicissim gratias rependas. Redde igitur largitori bonorum, pro mutua gratia, bona: & quam ab eo gratis accepisti dominationem, eam beneficiis in tuos conferendis impende: sed eos tamen ad benefaciendum ditiores esse putato, qui te sunt minores, quod ad imperij potentiam attinet: non enim eam accepisti vt effunderes, sed suscepisti, vt administrares, & probæ administrationis mercedem ab eo reciperes.

I NSIGENS forma corporis idoneum hominem reddit, qui in aula assistat principi: Sed animi pulchritudo, gratum & placentem Regi cælesti facit: at illa momentaneam adfert honorum fruitionem: hæc autem æternam inuenit cum Deo ac Domino conciliationem. Tu verò aliud non habes superiorem, cui pulchritudine corporis placeas: sed Deum

EXHORTATIONES.

14

Deum habes Dominum, qui corporis formam non requirit, sed animi generositatem. huic igitur placere stude per omnia, illius imaginem in te conseruans incorruptam atque incontaminatam, per temperantiam & morum puritatem.

De medicina.

CAP. 54.

MEDICI labor inanis est, si quæ ab eo exhibetur medicina corpus non curat: ita vana est philosophi oratio, quæ nõ potest animi perturbatis motibus mederi. sicut enim medicis proprium est de corporibus philosophari: ita & philosophos necesse est animorum morbis medicinam facere. Illos igitur existima veros medicos, qui arte sua norunt morbos è corporibus hominum expellere: & philosophos non fictos, qui perturbationes ex animis hominum suis persuasionibus euellere, si modò per omnia obsequentes infirmorum aures habeant.

De calumniatoribus.

CAP. 55.

PRÆBERE aures auditioni vanæ noli, & calumniatores in sinu tuo ne foue, & improbis ne temerè crede: illi enim sæpenumerò viros bonos propter improbitatis suspicionem affligerunt. ij verò propriæ improbitatis iras euomentes, innocentis sanguinis reum te constituent, aut suspectum reddent, quasi improborum consuetudine gaudeas: quibuscum enim consuescere familiariter lætaris, & quibus fidem adhibere soles, eorum mores tu quoque habere non immeritò iudicaberis.

De studio legendi historias.

CAP. 56.

EVOLVERE ne vnquam cesses historias veterum: ibi enim reperies sine labore, quæ alij magno cum labore congefferunt: atque inde bonorum virtutes, & improborum vitia cognosces, & vitæ humanæ varias mutationes, & rerum in ea conuersiones: mundi huius instabilitatem, & imperij ad

D ij

cadendum pronitatem disces. Breuiter malefactorum poenas & bonorum præmia leges: quorum illa fugies, ne ultionis quæ inde sequitur seueritatem patiaris: hæc autem amplecteris, vt præmia quæ ex eis manant consequi merearis.

De Beneficentia.

CAP. 57.

REGVLAM tibi sapientem, licet ab vsu consulentium fortassis alienam, fili, suggeram, à paterno tamen amore & charitate profectam. Eos approba, fili, potius qui à te munera postulabunt, quàm qui ambitiosè sua tibi dona obtrudent: illos enim obæratos tibi constitues, qui tibi à Deo bona precabuntur, & ipsum etiam inde tibi debitorem interdum facies, qui benefactorum remunerationem persoluet, quasi obligatus: istis autem contrà ipse debitor obligaberis, & quasi benefactores reuerentia quadam illiberali prosequeris. Velis ergo potius omnes homines obligare tibi benemeritis, ipse autem nemini obligari, nisi vni & soli Deo. Hoc enim profectò magis congruum est generoso & magnifico imperatori. Proba igitur potius eos qui petent à te, & eis dona: qui autem offerent tibi, magis reproba: iis enim hoc vnum quasi signum propositum est, vt à te maiora munera auferant: illis autem omne studium erit, vt gratiam tibi referant, humanitùs quidem, si habent vnde soluant: si non habent, diuinitùs, multiplicem à Deo tibi precibus impetrantes.

De Nobilitate.

CAP. 58.

INIVRIAM summam facit corporis nobilitati, qui animi nobilitatem negligit. Tu ergo cum ista regia generositate corporis, quam habes, fac vt acquiras etiam animi, quæ summa est: illa enim à natura & sine præmio habetur: ista verò à consulta voluntate, & magno cum præmio acquiritur. Honora ergo & lauda, non eos qui corpore sunt nobiles, sed potius eos qui sunt animo variis virtutibus exornato: neque enim debet homo sola corporis nobilitate, sicut cætera animantia

mantia, contentus esse: nam Equi nobilitas est, ut ferox sit atque interritus: Canis, ut latrator acer in persequendis feris: & de cæteris animantibus similiter: hominis verò nobilitas est, ut animum habeat omni genere virtutum exornatum. Corporis ornatus est, ut forma & robore & valetudine polleat: animi verò generositas in dicendi facultate, morum probitate, & omnium virtutum perfectione spectatur.

De Patientia.

CAP. 59.

IRASCI aduersus Deum vlla vnquam in re nefas esse ducito: hanc enim impatientiam, animi exilitas sæpenuerò generare solet: sed æquo animo excipe omnia quæ tibi contingent, & obsequere absque vlla cunctatione iis omnibus, quæ Deus à te fieri voluerit: si gaudere, gaude: si mœrere, mœre: si secunda vti fortuna, secunda vtere: si aduersa, patere. omnibus cede, & omnibus acquiesce: à peccato duntaxat abstine. hoc enim vnum est, quod te numquam admittere oportet: quoniam à Deo non est, immò ex eo ferè nascitur, quòd Deo non paretur. Neque ergo secūdis rebus extollere, neque aduersis deprimere. si enim in omni rerum acerbitate fortiter ferendo animi æquitatem ostenderis, patientiæ mercedem à Deo feres: si verò mœrore te conficiens repugnare Dei consilio & dispensationi de te volueris, inuitus tamen patieris quæ Dei prouidentia de te statuerit: & patientiæ præmium simul amittes.

De Eruditione.

CAP. 60.

COGITARE non solùm de suis, sed multo etiam magis de subditorum rebus, sollicitudo est rege dignissima: neque enim satis est bonum te præstare iis qui tuæ ditioni subditi sunt: sed & liberos relinquere oportet, qui quasi viuæ virtutis imagines sint cæteris. Quemadmodū enim qui liberos probè institutos relinquit, de toto regno benè meretur: ita qui eos malè mōratos, nullis litteris exultos finit, totam

Rempubicam grauitelædit. Obedi ergo, fili, paternis exhortationibus, ut & tibi ipse proſis, & vniuerſo regno tuo ad rectam viam præceas, & mihi institutionis tuæ gratiam, bonam videlicet nominis memoriam, perſoluas.

De linguæ nocumento. CAP. 61.

OMNIA audi, & de omnibus diſce: ſed ex iis quæ audies, quædam reiice: quædã admitte, nempe ea quæ tibi aut vſui aut honori eſſe queûnt, & tuis ſubiectis obeſſe nequeunt: reiice autem ea quæ & ſubiectos lædunt & tibi nihil proſunt. lingua enim improba ac fraudulentæ, ſi potentem adiutorem nanciſcatur qui ei reſpõdeat, & ſibi & ſectatoribus ſuis multum detrimenti aduehit. Os verò ſyncerum quod nihil niſi verum loquitur: & dominum ſuum & eos qui illum audiunt iuuat plurimum. Malis ergo ne gaude, bonos aſſume: pacem inter ſubiectos ale, non eos inter ſe committe. vbi enim lites ſunt & pugnæ, procul abeſt Deus: vbi verò pax & charitas & concordia, pacificis ſe præſentem exhibet, & adoptionis in filios Dei copiam eis facit.

De bonis moribus. CAP. 62.

LECTISSIMAM eſſe regni tui coronam ſtatuito, innocentiam & bonam conſcientiam, qua te magis meliùſque exornabis, quàm ſexcentis aliis ornamentis. Diuitiæ, infida quædam res, & quæ facilè dilabatur. Gloria tranſit. Robur corporis flacceſcit: voluptates diffluunt: ſola innocentia & boni mores in multas ætates protenduntur, & memoriam nominis æternam tranſmittunt ad poſteros, quibus virtutem tuam æmulandam, quaſi pharmacum aduerſus mala omnia relinques, eòſque & laudatores & imitatores tuæ adminiſtrationis efficies.

De

De coercendis voluptatibus. CAP. 63.

LEGITIMUM integrumque ac verum regem, fili, homines te iudicabunt, cum non solum subditos in manu habebis, sed voluptatibus etiam omnibus imperabis. Sit ergo tibi corona quidem pro signo externo imperij, sed coronæ semper adiuncta sit comes Iustitia. Purpura benè vestieris, si temperantia omnibus & dictis & factis tuis efflorescat. Calcei rubri decenter pedes tuos exornabunt, si in ipsis superbiæ fastum pedibus calcabis: illa enim momentanei imperij tibi notas & signa adhibebunt: ista verò ab æterno supplicio defendent, & immortalitatis regno donabunt.

De perfectâ dicendi facultate. CAP. 64.

ELOQUENTIAM rerum omnium humanarum perfectissimam vide ut diligenter etiam atque etiam exerceas: per eam enim terreni regni principatus refert quodam modo cælestium rerum ordinem & convenientiam. oratio rebus omnibus humanis præest, quam si tollas, simul & omnia nostra tollas. Da ergo operam ut tibi dicendi facultatem pares, non eam quidem mancā aut diminutam, sed perfectam. neque enim salus nauigij gubernatori committitur, nisi benè gubernare didicerit: neque regi imperio regio uti, nisi facultatem dicendi, rem scilicet ad imperandum atque ad res gerendas accommodatissimam, diligenter exercuerit. Leoni enim regnum in bestias dat robur animi & corporis: Aquilæ in aues volatus sublimis & velox: Homini autem super terram imperium dat oratio.

Non esse gloriandum. CAP. 65.

GAUDIO gestienti propter relatam de hostibus victoriam ne efferaris, nec aduersariorum calamitatibus insultes, neque ob ruinam inimicorum læteris, nec alterius miseriam rideas, neque ob exitum vllius hominis manibus plau-

BASILII IMP. EXHORTAT.

das. natura enim communis est omnibus: & futurum prouideri nequit. Reminiscere quæ antè fuerunt, & intelliges quæ postea erunt: magnæ enim & multæ sunt vitæ huius vicissitudines: & præteritorum recordatio præsentibus documento esse debet: Ne te efferas, aiunt, ne tanto profundius postea deiiciaris: ne victoriam tibi ascribas, & numquam cladem deflebis. sed illachryma aliorum calamitatibus: condolefces hominum miseriis, homo ipse cum sis: triumphos & festorum celebritates ob victorias partas soli Deo gratus acceptas refer, ut & in secundis rebus te submittens, & in aduersis erigens, numquam te hominem esse obliuiscaris.

De studio literarum.

CAP. 66.

A EVO ab omni veterum sapientum sententias reuolue, ut mores tuos omni ex parte excolas: multa enim in illis præcepta valde vtilia reperies, præsertim in operibus Salomonis, & scriptis Isocratis: adde etiam, si vis, Iesu Sirac documenta, è quibus multum ciuile & regiæ prudentiæ haurire poteris. Cætera etiam diuinitus inspiratæ scripturæ oracula perlecta tibi esse oportet, ut cum sapientia consummatus fueris, me regem, patrem ac præceptorem tuum, latitia perfundas, & cæteros etiam per Deum exhortari ac docere possis: & homo cum sis, finem tibi præscriptum esse agnoscas: intelligasque hominem nullum esse, cui non sit aliquando moriendum, nullum qui non peccet: nullum, qui Dei iudicium euitare queat de his omnibus, quæ tota vita gesserit: nullum, cui de mortis suæ termino compertum sit.

FINIS.